

Täysistunto

Tiistai 15.9.2020 klo 14.01—16.41

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 16.41.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.01—15.56) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.56—16.41).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 31/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan jäseneksi edustaja Eeva Kallin.

3. Perustuslakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 32/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi perustuslakivaliokunnan jäseneksi edustaja Petri Honkosen.

4. Ulkoasiainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 33/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ulkoasiainvaliokunnan jäseneksi edustaja Katri Kulmunin ja varajäseneksi edustaja Jouni Ovaskan.

5. Valtiovarainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 34/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi valtiovarainvaliokunnan jäseneksi edustaja Katri Kulmunin.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

6. Tarkastusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 35/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi tarkastusvaliokunnan varajäseneksi edustaja Antti Kurvisen.

7. Lakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 36/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi lakivaliokunnan jäseneksi edustaja Antti Kurvisen ja varajäseneksi edustaja Tuomas Kettusen.

8. Talousvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 37/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi talousvaliokunnan jäseneksi edustaja Hanna Kososen.

9. Tulevaisuusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 38/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi tulevaisuusvaliokunnan jäseneksi edustaja Arto Pirttilahden.

10. Ympäristövaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 39/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ympäristövaliokunnan jäseneksi edustaja Hanna Kososen.

11. Pankkivaltuuston täydennysvaali

Vaali VAA 40/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi pankkivaltuuston jäseneksi edustaja Esko Kivirannan.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

12. Suomen Pankin tilintarkastajien täydennysvaali

Vaali VAA 41/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Suomen Pankin tilintarkastajien jäseneksi edustaja Katri Kulmunin.

13. Sitran hallintoneuvoston täydennysvaali

Vaali VAA 42/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Sitran hallintoneuvoston jäseneksi edustaja Markus Lohen.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.03 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää muutettavaksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annettua lakia eli niin sanottua rajoituslakia. Esitetyt muutokset liittyvät pääministeri Sanna Marinin hallituksen valmistelemaan sote-uudistukseen. Tarkoituksena on osaltaan tukea sitä, ettei ennen uudistuksen voimaantuloa sidottaisi uusien sote-maakuntien mahdollisuuksia. Sote-maakuntien tulee päättää palveluista koko alueellaan alueiden tarpeita vastaavasti ja yhdenvertaisesti.

Ehdotetut muutokset koskevat investointien lupamenettelyn laajentamista sekä mitättömyysseurauksia. Ne perustuvat investointien lupamenettelyssä esille tulleisiin sekä sote-investointien rahoittajien esittämiin ongelmakohtiin. Rajoituslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös kunnan tai kuntayhtymän yksin tai yhdessä omistaman yhtiön kautta toteuttava hanke rinnastettaisiin lupamenettelyssä kunnan tai kuntayhtymän itse toteuttamaan hankkeeseen. Sote-investointeja toteutetaan tällä hetkellä entistä enemmän yhtiömuodossa.

Samaan aikaan investointien toteuttamistapa ei voisi esitettävien muutosten myötä ratkaista sitä, sovelletaanko lupamenettelyä vai ei. Lupamenettely koskee yhdenvertaisesti kaikkia yli 5 miljoonan investointihankkeita. Lupamenettelyn laajentamisen lisäksi ehdotetaan myös muutoksia lainvastaisten sopimusten mitättömyyteen liittyviin seuraamuk-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

siin. Jos mitättömyys johtuu kunnan, kuntayhtymän tai niiden yhtiön toiminnasta, on koh-
tuullista, että ne vastaavat myös mitättömyyden seurauksista. Niillä on paras tieto, ylite-
täänkö lupamenettelyrajat, joten ehdotettu vastuu on perusteltu, eikä vastuuta voida jättää
kokonaisuudessaan hankkeiden rahoittajille.

Tarkoitus on, että laki tulisi voimaan mahdollisimman pian, koska vireillä on parhail-
laan hankkeita, jotka aiotaan toteuttaa myös yhtiömuodossa. — Kiitos.

14.05 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri ja hyvät edustajakollegat
ja muut paikallaolijat! Tässähän esitetään nyt jälleen jo heinäkuussa 2016 voimaan tulleen
rajoittamislain jatkoa. Silloin asia esiteltiin eduskunnassa ja rajoitustoimien kerrottiin ole-
van väliaikaisia. Nyt pitää kysyä, kuinka kauan tällainen niin sanottu väliaikainen rajoitus-
toimintalainsäädäntö voi vain jatkua ja jatkua. Voiko tällaista, arvoisa puhemies, ketjuttaa
loputtomiin?

Hallitushan on esittänyt ja eduskunta on jo tämän nykyisen hallituksen aikana päättänyt,
että rajoituslain voimaantuloa jatketaan vuoden 2025 loppuun asti. Onko suomen ”väliai-
kaisen” määritelmä siis ’noin kymmenen vuotta’? Voidaanko tätä soveltaa monessa muus-
sakin asiassa, niin että aina vain ketjutetaan väliaikaisella lainsäädännöllä asioita eteen-
päin? Olisi tärkeää, että myös perustuslakivaliokunta arvioisi tätä huolella ennen kuin tä-
män jatkosta päätetään.

Tuossa esityksessä todetaan, että ”lain rajoitukset koskevat myös kustannuksiltaan suu-
ria investointeja sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin”, ja kysyä pitää, kuinka kauan
kunnat voivat odottaa ja siirtää välttämättömiä toimenpiteitä eteenpäin. Siksi onkin hyvä,
että tässä lakiesityksessä nyt muutetaan tätä rajoituslakia edes sen verran, että myös kun-
nan ja kuntayhtymän yksin tai yhdessä omistaman yhtiön kautta toteutettava hanke rinnas-
tettaisiin sosiaali- ja terveyshuollon investointeja koskevassa lupamenettelyssä kunnan tai
kuntayhtymän itse toteuttamaan hankkeeseen.

Toki edelleen pitää kysyä, pysyvätkö alueelliset palvelut tällä tavalla riittävällä tasolla.
Mikä on seutukaupunkien tulevaisuus tämän kymmeneksi vuodeksi venyvän rajoittamis-
lainsäädännön aikana, puhumattakaan maaseudun palveluiden tilanteesta? Itse asun kun-
nassa, jossa rajoittamistoimet ovat estäneet lääkäripalveluiden paluun käytännössä nyt tä-
hän päivään asti ja näyttävät estävän myös hamaan tulevaisuuteen asti.

Ei muuten tämä vasemmistohallituksen esittelemä sote-uudistukseen tule lääkäripalve-
luita maaseudulle palauttamaan, valitettavasti. Kun ministeri totesi, että tämä liittyy tiiviis-
ti sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinnon uudistamiseen, niin tässä keskustelussa on var-
masti paikallaan puhua laajemminkin sote-uudistuksesta. Kesäkuussa keskustan puheen-
johtajana vielä toiminut Katri Kulmuni totesi, että ”Savon maakuntien pilkkominen ei
käy”, ja ministeri Leppä totesi, että ”hallitusohjelmassa ei ole sovittu yhdessä mitään täl-
laista Etelä-Savon jakamista, mitä ministeri Kiuru ajaa kuin käärmettä pyssyyn”. Näin
Leppä totesi kesäkuussa. Hän totesi myös: ”Haluaamme, että iso ja tärkeä uudistus saadaa
maaliin. Emme kuitenkaan hyväksy niitä sivujuonteita, joita Kiuru ja SDP ovat rakennel-
leet. Jos Etelä-Savon maakunta hajotetaan, hajottaa keskusta hallituksen.” Kova lupaus —
nähtäväksi jää, tapahtuuko näin.

Kuuntelin eilen, kun ei mielenkiintoisempaa tekemistä ollut, Espoon kaupunginvaltuus-
ton kokousta. Siellä edustajakollega Guzenina piti varsin kovia puheenvuoroja sotesta. Ei
edustaja Guzenina nähnyt tässä vasemmistohallituksen sote-viritelmässä mitään puolusta-
misen arvoista. Ainoa oli se, että hän totesi, että täällä hänen täytyy puhua Espoon äänellä.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Mutta toimiiko hän sitten eduskunnassa vastoin Espoon ja Uudenmaan tilannetta? Hän puhui lakiesityksen kriittisistä kohdista: rahoitus on kestämaton, rahoitusratkaisu ei kelpaa edustaja Guzeninalle. [Arja Juvonen: Ei kellekään Espoossa valtuustossa!] Sen jälkeen edustaja Hopsu vihreistä käytti puheenvuoron, oli äärimmäisen kriittinen. Ei käy tämä vasemmistohallituksen viritelmä edustaja Hopsulle, ainakaan kun hän puhuu oman kotikaupunkinsa väelle. Ja muuten samalla lailla puhui edustaja Hyrkkö: edustaja Hyrkkö ei kotikaupungissaan löytänyt tästä vasemmistohallituksen sote-viritelmästä mitään puolustettavan arvoista. Ja vielä: SDP:n kokenut edustaja Markku Sistonen käytti kaikista kovinta kieltä, ei minkäänlaista puolustettavaa. [Mauri Peltokangas: Kaksilla rattailla!]

No, sitten tuossa aamulla myös lueskelin lehteä. Entinen keskustalainen Mikko Alkio oli tässä uutisessa isossa roolissa. ”Tekeillä oleva sote-uudistus olisi karmea virhe.” Näin totesi Olli Rehnin, Mauri Pekkarisen ja Matti Vanhasen avustajana toiminut entinen keskustalainen Mikko Alkio. Mikko Alkio ihmettelee, ”eikö kukaan keskustan ykkösvitjan poliitikoista ole lukenut sote-esitystä”. ”Jos keskusta luulee nyt saavansa maakuntahallinnon vastapalveluksi siitä, että hallitus pysyy kasassa, kannattaisi lukea paperit vähän tarkemmin. Edustaja Kivisaari, lukekaa edes te nämä paperit. Ei tässä ole mitään järkeä, mitä te olette nyt menneet lupaamaan. [Pasi Kivisaaren välihuuto] Entinen keskustalainen Mikko Alkio totesi: ”Tekeillä oleva sote-uudistus olisi karmea virhe. Maakuntien itsehallinto jää toteuttamatta. Sosiaali- ja terveysministeriö käytännössä ottaa maakunnat haltuunsa. Maakunta-sanaa ei edes pitäisi käyttää tässä yhteydessä. Ei ole kyse mistään itsehallinnosta.” Ja hän toteaa, että ”ministeri Krista Kiuru pyyhkii nyt sinnikkyydellään ja osaamisellaan kaikkia muita pitkin pöytää”. ”Eikö sieltä löydy yhtään eturivin poliitikkoa, joka viitsisi asiaan perehtyä ja tajuaisi, että nyt keskustaa viedään ja kovaa. Keskustaeliitti voisi jättää Twitterin vähemmälle, keskittyä perehtymään sote-uudistukseen ja hoitaa sitä äänestäjien valtuuttamaa tehtävää”, totesi entinen keskustalainen Mikko Alkio. Hän totesi vielä tässä varsin mielenkiintoisessa lehtihaastattelussa: ”Saarikon tehtävä on tuoda keskusta pois hallituksesta, jos se tekee kaikkien keskustaperiaatteiden vastaisen soten. Toivon myös RKP:n ja vihreiden mieltävän, mihin he ovat nyt ryhtymässä. Tarvitsemme soten, joka parantaa potilaiden asemaa, [Puhemies koputtaa] ei heikennä sitä.”

Arvoisa puhemies! Näitä kriittisiä lausuntoja on ympäri Suomen kunnista, kaupungeista, ja mikä merkille pantavaa, niissä muuten [Puhemies koputtaa] kriittinen äänenpaino tulee aika usein keskustasta ja sosiaalidemokraateilta.

14.13 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tarkoituksena on, että ennen sote-uudistuksen voimaantuloa ei vaikeutettaisi tulevien maakuntien mahdollisuuksia päättää palveluista koko alueen asukkaiden tarpeita vastaavasti ja yhdenvertaisesti sekä kustannustehokkaasti. Jo aiemmin on säädetty rajoituksista, joilla säädellään kuntien ja kuntayhtymien pitkäaikaisia ja laajoja ulkoistushankkeita. Näitä rajoituksia säädettiin jo edellisen hallituksen aikana, ja niitä on tiukennettu edelleen tämän hallituksen aikana. Nyt lakia esitetään muutettavaksi niin, että myös kunnan ja kuntayhtymän omistaman yhtiön kautta toteutettava hanke rinnastetaan lupamenettelyssä kunnan ja kuntayhtymän hankkeeseen, eli tavoitteena on tukkia kuntayhtiöiden mentävä porsaanreikä.

Laajat ja pitkäkestoiset ulkoistussopimukset voivat pahimmillaan tulla tuleville maakunnille ja niiden asukkaille erittäin kalliiksi ja hankaliksi. Ne voivat estää palvelujärjestelmän kehittämistä ja integroimista pitkäksi aikaa, ja ne voivat viedä leijonanosan uuden maakunnan budjetista moneksi vuodeksi. Siksi on tarkoituksenmukaista varmistaa, että

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

kuntien ja kuntayhtymien ja myös kuntayhtiöiden tekemät sopimukset sisältävät irtisanomispykälän. Näin estetään maailmanlopun meininki, jossa sote-uudistuksen aattona tehtaillaan kalliilla ja kiireessä epätarkoituksenmukaisia, pitkävaikutteisia ulkoistushankkeita.

Arvoisa puhemies! Rajoitukset koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laajaa hankkimista yksityiseltä palveluntuottajalta ja sopimuksia näitä koskien. Ulkoistussopimuksessa on siis oltava irtisanomislauseke, jos sopimuksen arvo on yli 15 prosenttia kunnan tai kuntayhtymän järjestämistä vastaavalla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon vuotuisista käyttömenoista ja sopimus on voimassa pidempään kuin vuoden 2025 loppuun. Ulkoistuksia ei siis kielletä, mutta ulkoistussopimukseen on sisällytettävä irtisanomislauseke, jolla lisätään tulevien maakuntien liikkumavaraa palveluiden järjestämisessä.

Lisäksi lain rajoitukset koskevat kustannuksiltaan suuria sote-rakennusinvestointeja. Myös nämä ovat jo aiemmin olleet tämän rajoituslain alla. Tarkoituksena ei ole siis estää investointeja vaan läpivalaista ne. Näin pyritään estämään tulevan maakuntakokonaisuuden kannalta epätarkoituksenmukaisen rakennuskannan mahdollinen rakentuminen sekä niin sanotut yli-investoinnit ennen uudistusta. Tämä on varotoimenpide. Suurin osa esitetyistä investointihankkeista on ollut asiallisia ja tarpeellisia, ja suurin osa luvista on myönnetty ja myönnetään varmasti myös jatkossa. Tarpeellisia ja hyviä rakennushankkeita ei siis estetä eikä niitä missään nimessä saakaan estää.

Mutta, arvoisa puhemies, esitetty rajoituslain täsmennys on siis tarpeellinen. Kuitenkin toivon, että rajoituslaki tulisi pian tarpeettomaksi ja sote-uudistus saataisiin tehtyä, ja on totta, ettei väliaikainen voi jatkua loputtomiin. Meidän pitää myös saada laitettua piste tälle kissa—hiiri-leikille, jossa kunnat tekevät sote-uudistuksen viipyessä kokonaisuuden kannalta ongelmallisia ratkaisuja ja valtio pyrkii niitä estämään lainsäädännöllä. Vetoan kyllä myös kuntapäätäjien, että nämä leikit olisi jo hyvä aika lopettaa. Toivon todella, että sote-uudistus saataisiin tällä kierroksella maaliin ja koko valtakunnan sote-toimijoiden ja päättäjien huomio voitaisiin vihdoinkin keskittää järjestelmän rakenneongelmista sosiaali- ja terveyspalveluiden sisällön kehittämiseen.

Mutta, arvoisa puhemies, kommenttina tuohon edelliseen puheenvuoroon: ei ole eikä tule sellaista sote-uudistusta, jota ei kritisoidaisi joltain kulmalta ja jollain Suomen alueella. Mutta voiko kukaan tässä salissa sanoa, ettemmekö me tarvitsisi sote-uudistusta, joka luo laajemmat harteet ja joka luo vahvemman julkisen järjestäjän, ettemmekö tarvitsisi sujuvampia palveluketjuja, nopeampaa hoitoon pääsyä ja kustannustehokkaampaa palvelujärjestelmää, ettemmekö tarvitsisi parempia sosiaali- ja terveyspalveluita kaikille suomalaisille eri puolilla Suomea? Siihen me tarvitsemme myös tätä rakenneuudistusta, vaikka se yksinään ei kaikkia sosiaali- ja terveyspalveluiden ongelmia ratkaise. [Timo Heinonen: Tämä tuo lisää ongelmia!]

14.17 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän rajoituslain tarkoitus ja tavoite on sinänsä hyvä, eli pyritään turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita koskevan uudistuksen kohdalla se, että ei vaikeutettaisi näiden tulevien alueiden mahdollisuuksia päättää palveluista koko alueella asukkaiden tarpeita vastaavasti ja yhdenvertaisesti.

Väliaikainen rajoituslaki, jolla varauduttiin silloisen sote-uudistuksen valmistumiseen, tuli alun perin voimaan jo vuoden 2016 kesällä, ja se on voimassa aina vuoden 2025 loppuun saakka. Näitä lain rajoituksia on tiukennettu jo aiemmin kolme kertaa, ja nyt sitten on tuotu tämä esitys meille käsiteltäväksi ennen kuin eduskunta on edes saanut tätä

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

sote-uudistusta käsiinsä. Toki tämä hallituksen luonnos on jo lausuntokierroksella. Mutta mietin sitä, olisiko näiden yksittäisten tällaisten rajoitussäännösten muuttamisen sijasta tehtävä rajoituslain toimivuuden kokonaistarkastelu, jonka avulla voitaisiin paremmin ja kattavammin vastata tähän koko lain perimmäiseen tarkoitukseen.

On aivan totta, niin kuin täällä edustaja Sarkkinen totesi, että kyllähän sote-uudistusta tarvitaan, ja alueiden ja kuntien kannalta on kyllä erittäin ongelmallista, että siellä joudutaan jatkuvasti varautumaan aina uudenlaisiin esityksiin. Kyllähän nämä rajoituslaitkin, joita nyt käsittelemme, tuovat monilla alueilla melkoisia ongelmia ja poliittisia kiistoja siitä, millä tavalla edetään.

Valitettavasti tälläkin kertaa tuo hallituksen sote-luonnos sisältää sellaisia ongelmia, joiden kohdalla pelkään, että tämän eteneminen ei tälläkään kertaa ole varmaa, mutta rakentamalla mielellä ainakin itse haluan tähän suhtautua.

14.20 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt on käsittelyssä hallituksen esitys kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta. Tarkoituksena on, että hallitusohjelman mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksia ei hankaloitettaisi, mutta tämä koskee aika paljon monenlaista asiaa: ulkoistamissopimuksiin voi vaikuttaa, se voi koskea myös investointeja elikkä lähinnä rakentamista, ja siellähän on semmoinen 5 miljoonan raja, elikkä jos se hanke ilman arvonlisäveroa on enemmän kuin 5 miljoonaa, niin täytyy kysyä lupa ylemmältä taholta. Tätä on kritisoitu jonkun verran: Kuntaliitto on kritisoinut, kunnat ovat kritisoineet, sairaanhoitopiirit ovat kritisoineet. Tärkeintä on, että tarvittaessa, kun tarvitaan rakentaa, niin pitää pystyä rakentamaan — totta kai, se on selvä asia.

Pitäisin kyllä tärkeänä, että myös näitä yliopistollisia sairaaloita korostetaan. Meille on hirveän tärkeää, että meillä säilyvät yliopistolliset sairaalat, niitä tosiaan tarvitaan. Paikallisesti, kun mietitään terveysasemia, jos tämä väliaikainen poikkeus ja poikkeus jatkuu ja jatkuu ja ei tapahdu asioita järkevään suuntaan, niin mitenkä on, saako kohta enää rakentaa terveyskeskuksia? Kun puhutaan sote-uudistuksesta, niin minkä takia ei puhuta sote-parannuksesta? Meillä nykyään on aika paljonkin asioita hyvin, mutta parannettaisiin vain ne asiat, mitkä meillä on pielessä.

14.22 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä moni kollega on kiinnittänyt huomiota siihen, että nämä rajoitustoimenpiteet, niitten väliaikaisuus, voidaan vähintäänkin kyseenalaistaa, kun olemme näitä lakiesityksiä ketjuttaneet yhden toisensa perään. Siinällänsä, niin kuin täällä kollega Räsänenkin totesi, ymmärrämme kyllä, että lain päämäärä on hyvä, mutta nyt on tämä tapa, että tänne aina kerta toisensa jälkeen tuodaan edelleen kiristäviä säännöksiä ja erityisesti tällä hetkellä, kun meillä täällä eduskunnassa ei kuitenkaan ole sitä sote-esitystä pöydällä.

Ymmärrän sen, että viime kaudella näitä määräaikaisten jatkamisia tehtiin, koska meillä täällä talossa pyöri sote-esitys ja työ oli kesken, mutta tällä hetkellä tuntuu, että tässä taas ikään kuin etukäteen varaudutaan esitykseen, joka on kuitenkin vasta lausuntokierroksella. Edustaja Sarkkinen tuossa hyvin sanoi, että tuskin koskaan tulee sellaista sote-esitystä, että joka paikassa ja kaikki olisivat siihen tyytyväisiä, mutta toisaalta, kun hän maalasi sitä maailmanlopun meininkiä, mikä kunnissa sitten saattaa olla irrallaan, jos meillä ei olisi tätä rajoituslakia, niin tietenkin kyllä herää kysymys, minkälaisia lakeja ollaan tuomassa eteenpäin, jos kunnissa on niin heikko luottamus niihin samoihin omien puolueitten päättäjiin,

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

jotka ovat täällä eduskunnassa, että kuntakenttä ei tunne luottamusta siihen, että tälläkään kertaa olisi tulossa sellaista esitystä, jossa esimerkiksi siellä maaseudulla haja-asutusalueitten kunnissa oltaisiin rauhallisella mielellä: kyllä, kyllä ne meidän palvelut täällä tulevat säilymään, meidän vanhusten asumispalvelut säilyvät omalla kylällä ja meidän terveysasema täällä säilyy. Siinä mielessä tietenkin tämä kuitenkin kertoo siitä todellisuudesta, miten tällä hetkellä kunnissa asia nähdään.

Tässä sote-esityksessä, mikä nyt on lausuntokierroksella, kyllä on harmillista ollut savolaisena päättäjänä katsella tuonne Etelä-Savon suuntaan, jossa on tällä hetkellä menossa täysi sisällissota asian tiimoilta. Tuntuukin, että tässä on ikään kuin rakennettu sisälle jo valmiiksi sellainen eripuran siemen siihen koko esitykseen, että minusta se on taitamattomasti liikenteeseen laitettu. En tiedä — tässä saan antaa ilmaisen vinkin puhevapaudellani, että tehdään ihan kokonainen Savon maakunta, laitetaan Pohjois- ja Etelä-Savo yhteen, niin että saataisiin tämäkin asia järjestykseen, [Aki Lindén: Erittäin hyvä ehdotus!] ja tehtäisiin siitä myöhemmin sitten vaalipiiriuudistus sitä myöten, Savo-Karjalan suuri vaalipiiri. Itä-Suomen edut ovat kuitenkin monella tavalla yhteisiä, ja tällainen Etelä-Savon pilkkominen ei kyllä kuulosta järkevältä.

Sote-esityksessä varmasti rahoitus on niitä asioita, joita joudutaan tarkastelemaan, kokonaisulkoistukset, jotka on jo tehty — niissä kenties kärjäsaleissa tavataan — ja sitten ylipäättensä se, millä tavalla yksityiset toimijat otetaan mukaan tässä sote-uudistuksessa. Mutta nämä ovat sitten toisen jeremiadin arvoisia, ja tässä tilanteessa [Puhemies koputtaa] todellakin toivon, että näissä rajoitustoimissa katsottaisiin kokonaisuutta, ei aina pala palalta siirrettäisi eteenpäin.

14.25 Noora Koponen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Nykyinen sote-järjestelmämme ei suinkaan toimi tällä hetkellä saumattomasti, vaikka siinä onkin paljon hyvää. Haasteita esiintyy sekä tiiviisti asutuissa kaupungeissa että harvaan asutuissa kunnissa. Vaikka ongelmat eivät ole samoja, syy niiden pohjalla on se, että järjestelmät ja palveluketjut eivät enää vastaa tämän päivän tarpeisiin. Eri palvelujärjestelmiä, ict-järjestelmiä ja hoitopolkua on muodostunut useita. Kaikki variaatiot niistä eivät ole onnistuneita, ja alueelliset erot näkyvät. Pahimmillaan on saatu aikaiseksi kallis järjestelmä, johon myös kuntalaisen on vaikea päästä sisään, löytää siitä omaa paikkaansa tai jossa työntekijät joutuvat venymään välillä liian suuren työtaakan alla. Kaiken tämän alle hukkuu herkästi palveluiden tärkein kohde, ja sehän on ihminen.

Laadukkaan, oikea-aikaisen ja oikein kohdennetun hoidon saaminen on ymmärrettävästi haastavaa silloin, jos resurssit eivät riitä tai jos ne kohdentuvat väärin, ja kaiken hoidon lähtökohtana tulisi aina olla ennen kaikkea tarve ja oikea-aikaisuus. Kustannukset kasvavat silloin, kun nämä eivät toteudu.

Sote-rakennemuutosta odottaessa on käynyt paikoitellen myös niin, että kehittämistyö kunnissa ja alueilla on pysähtynyt, koska tietoa ja varmuutta ei ole siitä, mihin seuraavaksi mennään. Toisaalta samaan aikaan on keskitetty palveluita ja joitain erityisosaamista vaativia palveluita on jopa ajettu puoliväkisin osaksi perusterveydenhuoltoa ilman, että ammattiosaaminen olisi seurannut perässä. Vastuun ja rahoituksen kesken on tasapainoiltu ja kinasteltu jo tarpeettoman paljon.

Arvoisa rouva puhemies! Olemme muutoksen äärellä, ja tämän mittakaavan muutos ottaa epäilemättä oman aikansa. Ei siinä pitäisi olla mitään epäselvää, että huolia nostetaan nyt esiin myös hallituspuolueista, sillä niin kuuluukin tehdä. Vain sitä kautta saadaan on-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

nistuneita uudistuksia. Sote-uudistusten tärkeimpänä tehtävänä on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä parantaa peruspalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta. Se on se, miksi uudistus tehdään, ja tätä varten jokaisen meistä on nyt syytä tehdä kovasti töitä.

14.28 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen, siis paljon puhutun sote-uudistuksen. Sen lähtökohtana ovat elintärkeät tavoitteet, siis juuri näin kuin edustaja Koponen totesi: kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja — siis niitä eroja, jotka valitettavasti ovat osa yhteiskunnallista arkipäivää — turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut — mikä ei myöskään ole itsestäänselvyys maakuntien Suomessa — parantaa saavutettavuutta ja vastata yhteiskunnallisen muutoksen haasteisiin ja myöskin hillitä käsille räjähtänyttä kustannusten kasvua. Uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirretään kuntaa suuremmille itsepalvelualueille, joita kutsutaan maakunniksi. No, tämän me kaikki tiedämme. Tässä kohtaa todella toivon, että uudistus viedään maaliin saakka.

Edustaja Heinonen, näkisin niin, että suomalaiset ansaitsevat paitsi sote-uudistuksen myös ennen kaikkea sellaiset päättäjät, jotka kykenevät toteuttamaan sen. Kokoomuksen kanssa, edustaja Heinonen, viime kaudella tämä asia ei onnistunut. Toitte pöytään elementtejä, jotka törmäsivät perustuslakiin, mikä oli harmillista.

Puhemies! Tämän esityksen tarkoituksena on, että ennen sote-uudistuksen voimaantuloa ei tehtäisi päätöksiä, joilla vaikeutettaisiin tulevien maakuntien mahdollisuuksia päättää palveluista koko maakunnan alueella asukkaiden tarpeita vastaavasti ja yhdenvertaisesti. Lain säännökset mahdollistaisivat edelleen äkillisten, esimerkiksi valvontaviranomaisen määräyksestä tehtävien korjausten sekä rakennusten vuosihuoltoon kuuluvien toimenpiteiden tekemisen. Tämä on hyvin tärkeä kohta. Se siis huomioi elävän elämän realismiin, että poikkeustilanteita syntyy jatkossakin — siis tilanteita, joihin on reagoitava välittömästi ja nopeasti.

14.30 Ari Koponen ps: Puhemies! Esitys sai asiantuntijalausunnoissa kritiikkiä, joka oli monin osin hyvin perusteltua. Esimerkiksi HUS totesi, että irtisanomisehdon säilyttäminen lisää vuokratkustannuksia ja poikkeuslupan 5 miljoonan euron raja on liian alhainen. Tämä tosin lieenee mahdollista kiertää pilkkomalla hankinnat pienemmiksi kokonaisuuksiksi.

Lisäksi lausunnoissa todettiin, että tulisi käydä selvemmin ilmi, että investointien rajoitus- ja lupamenettely koskee vain kuntien ja kuntayhtymien yksin tai yhdessä omistamia yhtiöitä eikä yhteisyrityksiä yksityisten kanssa. On hyvä, että eri tahoja kuunneltiin, ja esityksen perusteluja siltä osin ollaankin täydennetty.

14.31 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät valtuutetut! Pidän maskia kasvoillani, koska THL:n ohjeiden mukaan maskin venkslaaminen edestakaisin ei ole hyvä asia vaan sen on oltava kasvoilla koko ajan myös puhuttaessa.

Arvoisa puhemies! Rajoituslaki on ollut voimassa nyt reilut neljä vuotta, heinäkuusta 2016. Lain tarkoitus on sinänsä selvä ja pääsääntö osioptimoinnin välttämiseksi perusteltu. Ongelma kuitenkin on siinä, että sote-uudistuksen aikataulu on venähtänyt pahemman kerran. Kun täällä kysyttiin, kuinka kauan näitä asioita voidaan kerta toisensa jälkeen laittaa voimaan uudelleen, niin näillä näkymillä kauan. Sote-uudistus hämöttää jossakin tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Haluaisin ministeri Kiurulta kysyä ihan konkreettisen kysymyksen liittyen tähän so-teen. Kun meillä on korona, joka on tämän päivän kuumin aihe ja kaikkein syvin kuoppa, missä me olemme tällä hetkellä ja tulevana syksynä kuin myös silloin, kun nämä sote-lait meille sote-valiokuntaan saapuvat, niin mitkä ovat realistiset näkemykset siitä, että tämä sote etenee?

Mitä olen ymmärtänyt, niin kunnissa virkamiehet ja toimijat ovat hieman avuttomassa tilassa. Muutosagenttien työ on aika haasteellista tällä hetkellä. Miten mennä eteenpäin, kun meidän suurin kriisi on se, miten meidän ihmiset selviävät, miten meidän yhteiskunta selviää, miten meidän talous selviää, miten työllisyys selviää? Miten me selviämme yli koronan? Siinä mielessä näen, että näin valtava tehtävä, uusia koko sosiaali- ja terveydenhuollon kenttä, on niin valtaisa, että me emme tule onnistumaan siinä. Olen erittäin epäilevä tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Nyt ovat kyseessä rakennusinvestoinnit tämän lakiesityksen myötä. Niiden osalta 5 miljoonan euron raja on varsin alhainen. Poikkeuslupamenettely on olemassa, mutta se lisää byrokratiaa ja lupien käsittelyajat ovat useita kuukausia. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tarpeellisiakaan rakennusinvestointeja ei välttämättä voida tehdä, jos ministeriö ei katso niitä välttämättömiksi tai kiireellisiksi, tai lupaa ei edes haeta, kun katsotaan, että sote-uudistuksen jälkeen maksaja on eri taho. Eikö tällä hetkellä sen sijaan pitäisi tehdä investointeja? Eikö meidän tulisi kannustaa toimijoita tekemään erilaisia rakennusprojekteja nyt, kun meillä ei ole työtä, kun ihmiset menettävät työpaikkansa? Kunnat ja toimijat eivät uskalla tehdä mitään, kun ne ovat odottavalla kannalla, ja mielestäni nyt pitäisi toimia.

Arvoisa puhemies! Uusimaa on saamassa sote-uudistuksessa erillISRatkaisun, joten Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tai Helsingin kaupungin osalta rajoituslain soveltamiselle ei ole perusteita. Uudenmaan osalta poikkeuslupamenettely lisää byrokratiaa täysin turhaan, vaikka täällä tarve 5 miljoonan euron rajan ylittävälle investoinneille on suurin. Rajoituslakia olisi tästä syystä tarpeen ehkä muuttaa jo tässä kohtaa siten, että Uudenmaan alue jätetään sen soveltamisalan ulkopuolelle, jotta tarpeettomalta byrokratialta vältytään. Tämä voisi myös nopeuttaa muiden toimijoiden poikkeuslupien käsittelyä, kun Uudenmaan alueen hakemusten käsittelyyn ei menisi turhaan ministeriön aikaa ja resursseja.

Toinen virhe esityksessä on mielestäni 6 §:n kohta, jossa kustannusvastuu lainvastaaisesta sopimuksesta sysätään yksin kunnalle, kuntayhtymälle tai niiden omistamalle yhtiölle. Sopijaosapuolet ovat varmasti tietoisia lain sisällöstä, joten niitä ei tule vapauttaa kustannusvastuusta ja sysätä vastuuta pelkästään julkisen sektorin kannettavaksi. Tästä syystä tulisi harkita, mitä 6 §:n muutoksen kanssa tullaan tekemään.

Arvoisa puhemies! Täällä nousi esiin eilinen Espoon valtuuston valtuustokokous. Olin siellä itsekin ja tuon Espoon terveiset myös perussuomalaisten suulla tänne eduskuntaan. Espoon kaupungin näkemyksen mukaan, johon on helppo yhtyä, uudistuksen taloudelliset vaikutukset Espoon kaupungille ovat kestävämpiä. Esiitetty uudistus, jossa siirrytään kolmiportaiseen hallintoon, heikentää kasvavien kaupunkien toimintaedellytyksiä. Länsi-Uudenmaan sote-maakuntaan kohdistuvat rahoituskriteereistä johtuvat leikkaukset eivät ole hyväksyttävissä. Uudistuksessa pitäisi turvata paremmin hyvin toimivien monituottajamallien toimintaedellytykset. Uudenmaan erillISRatkaisun aluejako on toki kannatettava, ja pelastustoimen tulee jatkossakin tuottaa ensihoidon palveluja synergiaetujen turvaamiseksi, mutta sen voimme sanoa, että tämä esitetty sote-uudistus horjuttaisi kestävämmällä tavalla Espoon kaupungin taloutta. Se leikkaa suoraan ja perusteettomasti kaupungin rahoi-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

tusta ja muuttaa rahoituksen rakennetta vahingollisesti. Jos ei ole rahoitusta, ei ole palveluja, ei ole niiden tekijöitä. Ja erityisesti täytyy vielä kantaa suurta huolta siitä sote-henkilöstöstä ja niistä valtaisista yt-neuvotteluista, jotka ovat Suomessa valtakunnallisesti edessä. Me emme voi olla siihen valmiita. Meiltä puuttuu tälläkin hetkellä henkilöstöä.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sananen. Minun on pakko nostaa — tiedän, että tämä on myös ministerille tärkeää — järjestöt ja heidän toimintansa. Pyydän ja toivon, että erityisesti järjestöavustuksiin kohdennetaan resursseja. Siellä on kestämaton tilanne, sillä rahoitusleikkaukset tarkoittavat sitä, että kolmasosa järjestöjen palveluista voi kadota, ja se on valtaisa määrä. Me tarvitsemme järjestöjä. Ne auttavat meitä myös yli koronan, niitä ihmisiä siellä kunnissa. — Kiitos.

14.37 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! En tiedä oikein, mutta minulle tuli tästä keskustelusta mieleen kameleontti — tiedätte ne liskot, jotka pystyvät vaihtamaan väriä ja joilla on semmoinen pitkä, tahmea kieli ja joilla silmät menevät joka suuntaan, ja se vaihtelee. [Leena Meren välihuuto] En tiedä, oliko se tuo edustaja Heinosen puheenvuoro, kun hän alkoi puhumaan sotesta näin laajasti. Kun muistelee sitä, että aikoinaan kun tehtiin kuntauudistusta, niin kokoomuslaiset kuntapäättejäät kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla kaatoivat sen. Sen jälkeen tuli uusi, Juha Sipilän, hallitus, jossa kokoomus oli, ja kokoomuksen takiahan sekin sote kaatui. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkansa!] He halusivat erittäin laajan valinnanvapausmallin, joka sitten perustuslakiin törmäsi. [Pasi Kivisaari: Näin se on!] Ja nyt, kun täällä edustaja Heinonen ei niin ansiokkaasti käytti puheenvuoron, yhtäkkiä taas oli toinen ääni kellossa, ja uskon, että tämä ääni taas muuttuu, mikäli sote-uudistuksessa jotakin tapahtuu. Mutta näyttää siltä, että tämä keskustavasemmistolainen hallitus nyt vihdosta viimein tätä sotea saa vietyä eteenpäin, ja lausuntoja on kovasti kerätty ja kaupungit ja kunnat ovat niihin ottaneet kantaa, ja ne varmasti tullaan käymään erittäin tarkasti läpi.

Ja niin kuin tässä edustaja Koponenkin totesi, on hyvä, että kriittisesti hallituspuolueiden sisälläkin pystytään katsomaan näitä asioita, koska varmasti niin isossa lakipaketissa on asioita, joihin pitää ottaa kantaa silläkin tavalla, että ne saattavat erota siitä, mitä on aina alun perin mietitty, kun jokainen katsoo tietysti kuntapäättejäjänä, mutta sitten pitää arvioida se kokonaisuus ja juuri se kokonaisuus, missä vuosikymmeniä nyt olemme olleet.

Tämän lain päämäärä on hyvä. Tässäkin esimerkiksi, kun puhutaan näistä yhtiöistä, täytyy myös muistaa, miten tärkeää on siinä sote-lakien yhteydessä muistaa nämä yhtiöt — pitää erottaa se, mikä ero on esimerkiksi kokonaan julkisesti omistetuilla yhtiöillä tai sitten tällaisilla markkinayhtiöillä, joita kokoomuslaiset hyvin voimakkaasti ovat täällä puolustaneet.

Itse toivon, että yliopistosairaaloiden rooli korostuu ja sitä kautta myöskin tehdään mahdollistavaa sote-lainsäädäntöä ja ennen kaikkea huolehditaan siitä, että nyt tällä kertaa ne sote-lait saadaan maaliin, ja katsotaan sitten, mihin väriin se kokoomus seuraavaksi vaihtaa.

14.39 Sofia Virta vihr: Arvoisa rouva puhemies! Alkuun haluan kiittää edustaja Heinosta siitä huolesta, olemmeko me vihreät tietoisia siitä, mihin olemme ryhtymässä. Voin poistaa kuitenkin edustaja Heinoselta tämän huolen. Me vihreät tiedämme, mihin me olemme ryhtymässä. Me vihreät ajattelemme, että hyvinvointivaltion tehtävä on pitää jokaisesta ihmisestä huolta kaikissa tilanteissa ja turvata sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon pal-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

velut, joissa ei ole aukkoja, joihin pudota. Sen takia nyt vihdoinkin tämä hallitus aikoo toteuttaa tämän sote-uudistuksen. Me emme olisi sitä toteuttamassa tämän vaikean pandemian keskellä, jos se olisi onnistuttu tekemään jo aikaisemmin. Valitettavasti näin ei käynyt. Ei kuitenkaan jäädä katsomaan nyt taaksepäin, vaan keskitytään siihen, mitä on nyt käsillä, ja mennään yhdessä eteenpäin. Toivon, että olemme eduskunnassa kaikki siitä samaa mieltä.

Meidän tulee siis nyt vihdoinkin uudistaa tämä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne. Meidän on saatava sellainen järjestelmä, jossa nuo palveluketjut oikeasti toimivat ja jossa ihmistä ei pompotella luukulta toiselle. Meillä ei ole varaa menettää ketään. Ensisijaisesti meidän tulee siis nyt kaventaa hyvinvoinnin ja terveyden eroja, mutta samalla meidän pitää uskaltaa puhua siitä, että meidän on pakko hillitä sote-kentän kustannuksia. Vain sillä tavalla me turvaamme myös tulevien sukupolvien palvelut. Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys pyrkiikin turvaamaan juuri sitä, että uusilla sote-uudistuksen perusteilla muodostettavilla sote-maakunnilla olisi mahdollisuus myös muokata palvelurakennettaan asukkaiden palvelutarpeen pohjalta eli siis pitää huolta omistaan yhdenvertaisesti.

Arvoisa puhemies! Meillä ei ole aikaa hukattavaksi, ja sen vuoksi onkin tärkeää, että nyt eri keinoin me pyrimme pitämään huolta siitä, että sote-palveluiden järjestämiselle ei enää tässä vaiheessa muodostu uusia kokonaisuuden kannalta haitallisia palvelu- tai tuotantorakenteisiin liittyviä järjestelyitä. Tämän vuoksi tämä esitys on erittäin kannatettava.

On hyvä myös ottaa huomioon, että — toisin kuin välillä kuulee puhuttavan — ei tällä ehdotetulla rajoituksella myöskään estettäisi kuntia tai kuntayhtymiä toteuttamasta toiminnan kannalta välttämättömiä ja tarpeellisia investointeja tai tekemästä tarpeellisia palvelu- tai käyttöoikeussopimuksia.

Lopuksi haluan vielä kiittää edustaja Juvosta siitä, että hän nosti järjestöt tähän keskusteluun, vaikka se ei nyt suoranaisesti kyseiseen hallituksen esitykseen liitykään. Olen täysin samaa mieltä siitä, että tässä sote-uudistuksessa pitää järjestöt pitää mukana, sillä ne tekevät tärkeää työtä, ja hallituspuolueen edustajana osaltani haluankin sanoa, että on hienoa, että tässä sote-uudistuspaketissa myös järjestöt huomioidaan. Pidämme varmasti kaikki yhdessä huolta siitä, että myös järjestöt pysyvät tämän suuren uudistuksen matkassa. — Kiitos. [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa]

14.42 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty tänään hyviä puheenvuoroja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen merkityksestä, ja siitähän nyt myöskin tässä rajoituslain käsittelyssä on kyse.

Eliikkä 1.7.2016 alkaen meillä on ollut käytössämme rajoituslaki, jolla on pyritty jo aikansa turvaamaan silloisen sote-uudistuksen palveluiden yhdenvertainen ja taloudellinen järjestäminen koko maakuntien alueella.

No, nyt puhutaan siis rajoituslaista ja siitä, mitä rajoitetaan, ja erityisesti puhutaan nyt investoinneista. Rajoituslain puitteissa kunta tai kuntayhtymä saisi tehdä kustannuksiltaan yli 5 miljoonan euron rakennusinvestoinnin sote-rakennuksiin vain, jos se on palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen.

Tämän lain voimaantulon jälkeen rajoituslain rajoituksia on tiukennettu jo aiemmin kolme kertaa, eli nyt ollaan tekemässä neljättä kiristystä. Rakennusinvestointien poikkeuslupia on myönnetty lain voimassaoloaikana kunnille ja kuntayhtymille yhteensä jo 94. Yli puolet on ollut sairaanhoitopiirien hankkeita, ja myönnettyjen poikkeuslupien arvo on noin 3,8 miljardia euroa. Parhaillaan on vireillä viisi hakemusta.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Arvoisa puhemies! Olemme jälleen siis sote-uudistuksen äärellä, ja käsittelyssä olevat pykälämuutokset rajoituslakiin liittyvät sote-uudistuksen onnistumiseen. Tavoitteena on turvata sote-uudistuksen mukaisille maakunnille mahdollisuus muokata palvelurakennetta asukkaiden palvelutarpeiden mukaisesti ja ennen kaikkea yhdenvertaisesti. Jotta nämä tavoitteet siis toteutuisivat, ollaan rajoituslakia muuttamassa nyt niin, että myös kunnan tai kuntayhtymän yksin tai yhdessä omistaman yhtiön kautta toteutettava hanke rinnastettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon investointeja koskevassa lupamenettelyssä kunnan tai kuntayhtymän itse toteuttamaan hankkeeseen. Nyt siis estettäisiin se, että kunta tai kuntayhtymä tekisi yhtiöittämällä toimintaansa sopimuksia investoinneista ilman lupamenettelyä sinä aikana, kun niillä olisi järjestämisvastuu ja siihen liittyvä rahoitusvastuu. Huomioitavaa on, että edelleen äkillisten, esimerkiksi valvontaviranomaisten määräyksestä tehtävien korjausten sekä rakennusten vuosihuoltoon kuuluvien toimenpiteiden tekeminen on mahdollista, eli kaikki välttämätön pyritään turvaamaan edelleen.

Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian, ja muutokset ovat erittäin tarpeellisia, jotta vihdoinkin saataisiin sote valmiiksi. On selvää, että sote-uudistus jälleen kerran suurena kokonaisuudistuksena aiheuttaa erilaisia mielipiteitä. Ei meidän niistä kannata peljestyä, niin se on tehnyt niin kauan kuin sotea on milloin milläkin kokoonpanolla valmisteltu. Mutta ennen kaikkea nyt pyritään siihen, että ihmisten hoitoonpääsy varmistetaan, ja siihen me sote-uudistusta tarvitsemme.

14.45 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Käytän pitkästä aikaa mahdollisuutta täältä edestä käyttää puheenvuoro. Ei se välttämättä silti ole seitsemän minuutin mittainen, mutta kun edustaja Heinonen ja edustaja Juvonen käyttivät myös täältä, niin näen aika tärkeäksi tämän asian.

Nyt käsiteltävän asian ydin on yhtiöiden mukaan ottaminen tämän rajoituslain piiriin. Ymmärrän toki, että nyt syntyi jo tässä vaiheessa laaja yleinen sote-keskustelu, enkä sitä itseskään tässä ihan aio välttää.

En tiedä yhtään muuta kehittynyttä maata kuin Suomi, jossa väestön enemmistö ei pääse samalla viikolla vaivattomasti ja joustavasti julkisesti rahoitetun lääkärin vastaanotolle — en yhtään ainoata muuta maata. Nyt käytin nimenomaan sanoja ”julkisesti rahoitettu”, jolloin tuottaja voi olla yksityinen mutta kuitenkin julkisesti rahoitettu. Kaikkien maiden terveydenhuoltojärjestelmät lähtevät yleensä siitä, että perusterveydenhuolto ja huom. ei suinkaan sen ainoa tehtävä vaan yksi perusterveydenhuollon 32 tehtävästä, tämä yleislääkärille pääsy, on ensimmäisten asioiden joukossa laitettu kuntoon. Tämä epäkohta, joka vallitsee Suomessa, on yhtä suuri epäkohta kuin olisi se, että kun pieni lapsi menee kouluun, hänelle sanottaisiin koulun ovella: ”Tämän päivän kouluajat on kaikki annettu. Menkää kotiin ja soittakaa, jos saamme teille peruutuskouluajan, tai jos perheessänne on rahaa, niin hankkikaa nämä oppitunnit nyt itse maksamalla ja ostamalla.” Tämä tilanne terveydenhuollossa on yhtä suuri epäkohta kuin olisi tämä äsken vertauskuvallisesti esittämäni epäkohta.

Mistä tämä johtuu? Ei varmaan kenenkään tietoisesta pahuudesta tai tietoisesta pyrkimyksestä. Tämä johtuu siitä, että meillä on rinnakkain Suomessa neljä terveydenhuoltojärjestelmää: meillä on kuntien yhdessä omistama vahva suurten hartioiden erikoissairaanhoidon, meillä on vahva työterveyshuolto, jota rahoitetaan työnantajien ja työntekijöiden toimesta pääasiassa, meillä on kuntien omissa käsissä oleva perusterveydenhuolto, ja sitten meillä on verraten laaja yksityinen terveydenhuolto, jota rahoittavat potilaat itse, heidän

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

työnantajansa ja tietyiltä osilta sairausvakuutus. Nyt kun katsomme, miten nämä eri järjestelmät ovat kehittyneet: Erikoissairaanhoidon kulut ovat vuodesta 2001 vuoteen 2016 kasvaneet 52 prosenttia. Työterveyshuollon kustannukset ovat kasvaneet 60 prosenttia. Yksityisen terveydenhuollon lääkärivastaanottotoiminnan volyymi ja rahallinen sisältö ovat kasvaneet 50 prosenttia. Kuinka paljon on samana aikana lisääntynyt terveyskeskusten lääkärivastaanottotoiminta? Miinus 2 prosenttia. Johtuuko tämä siitä, että kunnat eivät halua kehittää tätä toimintaa, vai johtuuko tämä siitä, että kunnat eivät osaa kehittää tätä toimintaa? Varmasti on aivan molemmista kysymys.

Kunnissa usein sanotaan, että emmehän me voi laittaa rahaa perusterveydenhuoltoon, kun erikoissairaanhoidon vie kaikki rahat. No, tästä voidaan olla perustellusti vähintään kahda mieltä — itsellenikin tästä asiasta on aika paljon kokemusta. Mutta niin tai näin, kysymys on joka tapauksessa siitä, että on aivan välttämättä tehtävä se uudistus, jossa me saamme kuntien nykyisen terveydenhuollon ja sairaanhoitopiirien nykyisen terveydenhuollon ja kuntien sosiaalipalvelut yhdeksi, samaksi kokonaisuudeksi, joka on yhtenä kokonaisuutena rahoitettu ja jolla on yksi järjestämisvastuu.

Jos me jatkamme tällä tiellä, mikä meillä nyt on — ja olen huomannut, että tiedotusvälineissä on alkanut ilmentyä näitä kuntien antamia lausuntoja, että ei tämä uudistus meille sovi nyt tälläkään kertaa — silloin me jatkamme sitä eriarvoisuutta. Kyllä Espoon kaupungilta löytyy 50 000 euroa, millä he voivat käyttää tuhannelle potilaalle palveluseteliä, mutta ei löydy kaikilta Suomen pieniltä köyhiltä kunnilta eikä kaikilta keskisuurilta kaupungeiltakaan rahaa, jolla voidaan yksityisen terveydenhuollon ostopalveluilla järjestää tämä äsken mainittu asia kuntoon.

On aivan välttämätöntä, että me nyt viemme maaliin tällä kierroksella tämän sote-uudistuksen, ja nyt tämä rajoittamislaki liittyy siihen tietenkin sillä tavalla, että eihän siitä tulisi yhtään mitään, jos meillä on jollakin muulla toimialalla fuusio edessä ja fuusion osapuolet voisivat ennen fuusiota tehdä itsenäisiä ratkaisuja, joilla he betonoivat omalla tavallaan sen oman kunnan palvelun tai kunnan yksityistämisen tai ulkoistaman palvelun johonkin tiettyyn muotoon. Kyllä meillä täytyy olla säännökset sille, että kun tämä suuri muutos tehdään, tämä liikkeen luovutus sote-maakunnille eli itse asiassa erittäin suuri fuusio 296 kunnalta ja niiden noin 150 eri yhteenliittymältä, niin meillä on lähtökohta sellainen, että sinne ei jää roikkumaan näiden aiemmin tehtyjen ulkoistusten tai muiden seurauksena sellaisia erillISRatkaisuja, jotka heikentävät sen kokonaisuuden toimintaa, koska ne eivät olisi kaikille tasapuolisia. Tässä mielessä tämä laki, joka nyt on käsillä, on pieni, mutta halusin valottaa kuitenkin sen osaa tässä suuressa kokonaisuudessa, eli meidän on välttämättä tehtävä nopeassa aikataulussa nyt suunniteltu sote-uudistus.

14.51 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Tulen tänne pöytäkirjaan näistä koronasyistä, ja kun täällä kerran mainittiin minun ja edustaja Guzeninan Espoon valtuustossa esiin nostamia huolia, niin poimitaan tähänkin keskusteluun niistä muutamia.

Sote-uudistuksen keskeinen tavoite on koota yhteen leveämpiä hartioita sosiaali- ja terveydenhoidon palveluiden järjestämiseen, turvata hoidon hyvä laatu ja sujuvat hoitopolut, joilla välttyttäisiin osaoptimoinnilta, ja toivottavasti kohtuullisen nopealla aikavälillä saada aikaan myös kustannussäästöjä. Tässä tärkeänä tekijänä on tämä edustaja Lindénin juuri äsken esiin nostama hoitoon pääsy, ja siinä todellakin laahaamme Euroopan tilastoissa huonolla ja heikolla tasolla — mutta se ei ole tekijä, joka olisi erilainen kaupungeissa ja

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

maaseudulla, vaan kaupungeistakin saattaa näitä kuukauden jonoja löytyä, vaikka kuinka palveluseteliäkin käytettäisiin apuna.

Kokonaisuus on siis haasteellinen maassa, jossa väestö ikääntyy, hoidot kuitenkin kehittyvät ja maksavat enemmän ja jossa maantieteelliset erot ovat suuria. Uudistuksen ei kuitenkaan tulisi perustua merkittävään varojen siirtelyyn alueelta toiselle — tällöin kehittäminen unohtuu. Merkittävää olisi löytää riittävät kannustimet, joilla asukkaiden hyvinvointia saataisiin parannettua, ja tämä laskisi kustannuksia ja parantaisi elämänlaatua. Suuri potentiaali on myös tietopohjan paremmassa kokoamisessa ja sen hyödyntämisessä. Irtatkaisut ovatkin uudistuksen merkittävä tekijä, mutta myös suuri hintalappu — erityisesti alueilla, joilla on käytössä useita eri järjestelmiä eikä tätä valmista yhteistyörakennetta vielä ole.

Hallituksen esitys sisältää kuitenkin samoja haasteita kuin edellinenkin sote-yritys. Kasvukuntien investointia ja kasvun edellytyksiä ei pystytä turvaamaan, kun verotuloista osa siirretään pois mutta olemassa olevat lainat ja tulevat investointivelvoitteet muun muassa kouluihin, varhaiskasvatukseen sekä liikenteen ja asumisen infraan säilyvät ennallaan. Kertoimet, joilla sote-palveluiden ja kuntiin jäävien palveluiden kustannuksia on laskettu, eivät tällä hetkellä vielä huomioi riittävästi väkimäärää, vieraskielisen väestön osuutta, kaupungeille tyypillisiä segregaatiorakenteiden hoidon kuluja tai ollenkaan esimerkiksi maan eri osien erilaisia vuokra- ja tilakuluja. Myös kuntien talouden lähtötilanteen arvio on puutteellinen muun muassa tästä koronatilanteesta johtuen, ja se ehtii onneksi vielä tarkentua.

Kaikki tiedämme, kuinka monella tapaa ja monesti kuntien kantokykyä parantavaa rakenteellista uudistusta on yritetty viedä läpi, ja ratkaisua todella odotetaan. On tärkeää, että nyt kuulemis- ja lausuntokierroksella saadut hyvät huomiot ja vakavat palautteet otetaan hallituksen jatkokäsittelyssä huomioon.

Ja vielä kun Heinonen viittasi Espooseen ja Länsi-Uuteenmaahan, niin pari sanaa sieltä. Espoo on tähän mennessä toteuttanut sote-palvelut kohtuullisin kuluin muuhun maahan nähden. Toki väestöpohja siihen osaltaan vaikuttaa. Tämä kuitenkin tarkoittaa, että verotulosiirron jälkeen jää suhteellisesti vähemmän varoja käytettäväksi koulutukseen ja varhaiskasvatukseen sekä juuri noihin hyvinvointia lisääviin palveluihin, esimerkiksi liikuntaan ja kulttuuriin. Olisikin todella tärkeää toteuttaa arvio uudistuksen vaikutuksista kuntiin jääviin palveluihin. Suomen menestyksen takana on ollut korkea osaaminen. Kasvavat sosiaali- ja terveydenhoidon kulut eivät saisi sitä kyseenalaistaa jatkossakaan. Osittain näiden kahden kuluerän välistä priorisointia varmasti vaikeuttaa toimintojen jakautuminen kahteen eri päätöksenteko-organisaatioon, ja sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää löytää keinoja varmistaa kuntien riittävä rahoitus.

Espoon lisäksi tosiaan myös sote-alueemme Länsi-Uusimaa sekä HUS ovat näitä esitetyn rahoituksen häviäjiä. Esitetty malli leikkaisi pelkästään HUSin rahoitusta yli 100 miljoonaa vuodessa. Henkilötyövuosiksi muutettuna se tarkoittaisi noin 1 500 henkilötyövuotta. HUSin ja Uudenmaan sote-alueiden tilanne tulisi olemaan muista maakunnista poikkeava, ja onkin tarpeen löytää tapoja, joilla erikoissairaanhoidon kustannusten kasvua tässäkin rakenteessa hillitään. Sinänsä Uudellamaalla tätä rakennetta kuitenkin kannatetaan, tätä maakuntajakoa.

Maan sisäisen tasa-arvon tavoite on hyvä ja tärkeä, mutta sitä ei saa toteuttaa riskeeraamalla samaan aikaan kansallisen terveydenhoidon erityisosaamisen ja tutkimuksen kehittymistä, kasvatuksen, perus- ja toisen asteen koulutuksen sekä kansainvälisen kilpailukyvyn tasoa.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Olemme käyttäneet lähes tunnin verran tähän varattua aikaa, ja annan tähän loppuun vielä puheenvuoron ministeri Kiurulle, 3 minuuttia.

14.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Todella tässä esityksessä on kysymys siitä, että nykyistä, jo voimassa olevaa rajoituslakia muutettaisiin tämän seikan osalta, että maailma on muuttunut: meillä on yhä enemmän sote-investointeja, jotka haluttaisiin toteuttaa nimenomaan yhtiömuodossa. Kyllä eduskunnan kannalta on tärkeitä nähdä, että se saattaisi aiheuttaa sitten sen, että jos tähän ei puututa, niin nykyisen lainsäädännön mukaisesti saman investoinnin toteutustapa ratkaisisi tosiasiasa sen, sovelletaanko tätä lupamenettelyä vai ei. Tämä on näin yksinkertainen asia.

Me esitämme nyt muutosta niin, että ei olisi merkitystä sillä, onko tässä lupamenettelyssä kysymys hankkeesta, joka olisi kunnan tai kuntayhtymän itse toteuttama, vai olisiko tässä kysymys laajemmasta kuntien ja kuntayhtymien yksin tai yhdessä omistamasta yhtiöstä, joka tämän investoinnin tekisi. Tältä osin tämä on ollut epäkohta nyt viimeisinä aikoina, ja me haluamme, että kaikkia koskisi sama sääntely eikä se olisi riippuvainen siitä, miten tämä investointi aiotaan toteuttaa. Siltä osin olen ymmärtänyt tässä keskustelussa, että myös eduskunnan lähetekeskustelussa ollaan tultu siihen tulokseen, että on hyvä, että tähän näin nopeasti reagoidaan.

Täällä keskustelussa on sitten, arvoisa puhemies, laajasti keskusteltu sote-uudistuksesta, järjestöjen rahoituksesta ja monista muistakin tärkeistä asioista ja myös siitä perusfilosofiasta, kannatetaanko tätä rajoituslakia vai ei noin lähtökohtaisesti. Tämä on siis voimassa olevaa lainsäädäntöä, mutta tähän tehtäisiin tämä äsken kuvailemani muutos. Kannustan eduskuntaa jatkossakin keskustelemaan näistä kaikista teemoista, mutta tässä esityksessä tehdään todella tämä muutos. Se ei ole kuitenkaan asian pienuuden näkökulmasta kosmeettista, vaan tämä on iso periaatteellinen kysymys, jolla varmistetaan, että investointien toteutustapa ei ole ratkaisevaa. Silloin myöskin kaikki ovat samalla viivalla.

Mitä tulee sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen tai näihin muihin asioihin, itse kannatan sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöt ovat aktiivisesti jatkossakin mukana omalla rahoituspanoksellaan, joka valtiolta tulee, tässä tärkeässä työssä. Ja olen näin sanonut myöskin lausuntokierroksella käytyäni näistä 22 tulevasta maakunnasta 21:ssä, jos oikein nyt tällä hetkellä muistan. — Kova veto se oli, kaksi ja puoli viikkoa, niin että toivon, että meni oikein.

Mitä tulee sitten tähän soteen, niin nyt on muistettava, että sote-uudistusta on tehty jo yksi vuosikymmen, ja nyt on aika eduskunnan päättää, sitoudutaanko niihin linjauksiin, joita eduskunnasta aikaisemmin on tullut erityisesti perustuslakivaliokunnasta. Neliö ei mahdu enää jatkossa kolmioon, sitä on mahdotonta sinne survoa. Tältä osin toivoisin, että eduskunnassa sitouduttaisiin valiokuntien tekemään tärkeään työhön, joka reunaraamittaa tätä sote-uudistusta, joka nyt on lausuntokierroksella.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.00.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.33.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 14 käsittelyä.

16.33 Mikko Ollikainen r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Sedan 2016 har man tillfälligt begränsat kommunernas och samkommunernas möjligheter att ingå vissa avtal inom social- och hälsovården som överskrider 5 miljoner euro. Det handlar om begränsningslagen med tanke på social- och hälsovårdsreformen. I det här fallet är det explicit då investeringar man pratar om. Kommuner om samkommuner har sedan dess kunnat söka om dispens för att göra de här investeringarna som har gått över 5 miljoner euro. Många projekt har faktiskt förverkligats också inom ramen för detta, och förstås utgående från att trygga de behov som har funnits att täcka det servicebehov som har funnits.

Begränsningslagens tillämpningsområde utvidgas nu till bolag som ägs av kommuner och samkommuner — detta för att hindra kringgående av lagen och för att försäkra att landskapen ska kunna påverka servicestrukturen ordentligt. Också ogiltighetsbestämmelserna förtydligas. Nu är det så att avtalet är ogiltigt om det görs i strid med begränsningslagen. I framtiden preciseras att ifall avtalet är ogiltigt på grund av att kommunen eller det kommunägda bolaget agerat i strid med undantagslovet eller inte ansökt om undantagslov så är det kommunen eller det kommunägda bolaget som ansvarar för investeringskostnader och andra påföljder.

Visst, det har diskuterats här tidigare en hel del kring den här förlängningen av den här temporära begränsningslagen och att det inte är optimalt. Förhoppningsvis hittar vi snart en fungerande vårdreform med god service åt invånarna. Men i alla fall har det här dragit ut på tiden — över 14 år vill jag minnas.

Kuten tässä on tänään monesti aikaisemmin nostettu esille, rajoituslaki on väliaikainen. Sote-uudistus on venynyt ja ollut vireillä muistaakseni 14 vuotta, ja tästä johtuen tätä lakia nyt sitten myös päivitetään, kun ei ole saatu päätöstä tehtyä.

Tässä on monessa puheenvuorossa nostettu myös tarve turvata laadukkaat ja tasavertaiset palvelut — hyvä niin, koska nyt olisi kyllä tärkeää saada sote eteenpäin. Mutta tässä sote-valmistelussa on jonkin verran isoja kysymysmerkkejä vielä ilmassa, ja itse ajattelen tässä nyt rahoitusta ja sitä kokonaisuutta. Tässä tulee katsoa sitä kokonaisvaltaisesti myös elinvoimaa ja työllisyyttä ajatellen, ja terveellisyydestä ei mielestäni pitäisi niin paljon rangaista. Lausuntokierros on parhaillaan menossa, muistaakseni 25.9. se päättyy, ja sen takia lausunnot tulee nyt tarkistaa todella tarkasti ja sitten nopeasti edetä sen mukaan. — Kiitos, tack.

16.36 Joakim Strand r: Herr talman! Edustaja Ollikainen piti erinomaisen puheenvuoron, enkä lähde sitä toistamaan. Otan kuitenkin lyhyesti koppia siitä lopusta, mikä liittyy rahoitukseen.

Jag skulle verkligen önska, när det gäller finansieringen, att man ännu tänker om också inom regeringen. För man kan inte utgå från ett sådant nollsummespel att man tror att man automatiskt vinner och blir friskare i en del av landet om man skär betydligt i andra delar av

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

landet. Det är kopplat till regionens livskraft, det är kopplat till olika näringar och näringsliv.

Eliikkä jotenkin toivoisin — tiedän, että vielä tullaan keskustelemaan itse rahoituksesta, joka ei suoraan liity tähän mutta liittyy kuitenkin tähän laajaan sote-uudistukseen — ettei liikaa lähdetä tällaisesta nollasummapelistä, jossa ikään kuin kuvitellaan, että useamman sadan kilometrin päässä automaattisesti tullaan terveemmiksi ja hyvinvoiviksi, jos leikataan toisen alueen de facto -elinvoimaa, koska myös sote-palvelut ovat osa sitä ympäröivää ekosysteemiä, elinkeinoelämää ja siihen liittyvää. Ymmärrän hyvin, että tiettyjä alueita tuetaan enemmän, ja kannatan sitä lämpimästi, mutta en ymmärrä, että liikaa tavallaan rangaistaan sellaisia elinvoimaisia alueita, jotka myös muun muassa vientiteollisuuden kautta tuovat arvokkaita euroja koko maahan kaikkien sote-palveluiden rahoittamiseksi.

Så jag hoppas att vi ännu kan diskutera finansieringen och komma till en lösning där man nog stöder områden som är i behov av stöd, men inte på det sättet att man automatiskt extra kraftigt, så att säga, straffar sådana områden där människor är lite friskare och där vårdtjänsterna är en del av ett ekosystem som i många fall tar in många exportmiljarder till landet, som i sin tur finansierar övriga delar av landet, också sote-tjänsterna. Så här hoppas jag på ett mer dynamiskt, och mindre sådant här nollsummespels angreppssätt. — Kiitos.

16.38 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Olen hyvin pitkälti samaa mieltä edustajien Ollikainen ja Strand äsken käyttämien puheenvuorojen kanssa liittyen tähän sote-rahoitukseen. Sehän ei nyt ole tällä hetkellä ihan pääteema tässä, mutta tämä rajoituslakikin liittyy kuitenkin siihen asiaan, joten on luontevaa, että tästä käytämme puheenvuoroja.

Kerron erään ihan lyhyen esimerkin, koska käytäntö usein parhaalla tavalla kiteyttää tietyt asiat. Olin aikanaan, silloin kun lääninhallituksia vielä oli, lääninlääkäri Länsi-Suomen lääninhallituksessa ja vierailin Rauman kaupungissa ja tulin pitämässäni alustuksessa vähän arvostelleeksi sitä, että Rauma käyttää erittäin paljon rahaa erikoissairaanhoidon, koska heillä oli hyvin varustettu oma aluesairaala ja he käyttivät oman maakuntansa Satakunnan keskussairaala Porissa ja myös Turun TYKS:ää, koska he sijaitsevat Porin eteläpuolella. Silloinen kaupunginjohtaja Koski totesi siihen aika kipakasti, että mitäs valtion virkamies tulee tänne arvostelemaan kunnan rahankäyttöä — jos he harjoittavat hyvää elinkeinopolitiikkaa ja heillä on kassat täynnä rahaa, niin eivätkö he saa käyttää niitä rahoja kuntalaisten hyväksi?

Vaikka tämä oli tämmöinen käytännön esimerkki, se sillä tavalla jäi minun mieleeni, nyt vielä parikymmentä vuotta myöhemminkin. Tässä on aika vakava filosofia takana. Eli pysymmekö me sotessa jollakin tavalla ajattelemaan niin, että jos itsehallinnon puitteissa jollakin alueella todellakin tehdään hyvää elinkeinopolitiikkaa, työllisyys on hyvää, yritykset voivat hyvin ja tehdään innovaatioita, niin se hyödyntäisi myös sillä alueella asuvan väestön julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja? Nythän periaatteessa, kun me jaamme vahvasti tarveperusteisesti rahoitusta ottaen huomioon, kuinka paljon sairauksia eri alueilla esiintyy tai kuinka korkea on työttömyys ja niin edelleen, me tulemme toimineeksi päinvastoin. Jokainenhan me ymmärrämme, että tietenkin nämä ongelmat — sairaudet, työttömyys ja muut — ovat siellä eri asioiden takana, ja sen pitää näkyä rahoituksessa. Erityisesti ikärakenteen pitää näkyä tietysti rahoituksessa, koska ikä tuo mukanaan erilaisia sairauksia.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Ihan niin kuin tässä edellisessä puheenvuorossa viitattiin, siellä on nyt ajateltu olevan hyvin pienellä osuudella tämä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ja tiedän, että tästä on käyty keskusteluja. No, me molemmat edustamme hallituspuolueita tässä, ja uskon, että tähän aiheeseen haetaan paras mahdollinen tasapaino juuri tämän elinvoiman ja sitten kuitenkin niiden esiintyvien sairauksien ja ongelmien välillä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 123/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.00 Kuntaministeri Sirpa Paatero (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajat! Tässä on kysymyksessä hallituksen esitys numero 123, joka oikeastaan oli pitkälti keskustelussa jo viime viikolla, kun meillä oli viides lisätalousarvio, jolloin itse asiassa tämä euromäärä oli käsittelyssä, eli tämä on jo täällä eduskunnassa.

Tässähän on lyhyesti kyse siitä summasta, joka nyt muutetaan liittyen siihen, että kun meillä koronan vuoksi tuli tarve tukea yrityksiä, niin yksi tukimuoto oli se, että yritysten mahdollisuus siirtää kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron maksuja eteenpäin huomioitiin myös kunnille. Meidän arviomme silloin oli, että yritykset käyttävät tätä yli 500 miljoonan euron edestä hyväkseen, mutta nyt kun tämä väliaikainen mahdollisuus loppui elokuun viimeinen päivä, niin lopputulos oli se, että summa, joka oli siirtynyt, oli 114 miljoonaa. Ja normaalikäytännössä budjetin oikeellisuusperiaatteen näkökulmasta on tietysti perusteltua, että se korjataan välittömästi sen jälkeen, kun tämä tieto on meille tullut.

Samalla tässä kohtaa tehtiin myös se muutos, että kun tämä takaisinmaksu, joka oli siinä lakiesityksessä, joka täällä silloin oli, kun tämä luotiin, oli yhdelle vuodelle — tai siis veroperustemuutosten kohdalla se olisi yhden vuoden osalta vähennetty — niin se päätettiin ottaa nyt kahden vuoden jaksotukselle eli vuosien 2021 ja 2022 veroperustemuutosten huomioimisessa. Tämä on se toinen muutos, mikä tähän lakiesitykseen tuli.

Uskon, että meillä kaikilla on kiinnostusta ja halua keskustella myös kuntien taloudellisesta tilanteesta, mutta tämä lakiesitys koskettaa ainoastaan ja vain tätä pykälää. — Kiitoksia.

15.03 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt on käsitteillä asia, joka liittyy valtionosuuksiin. Varmasti moni tavallinen kansalainen miettii, mikä se valtionosuus oi-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

kein on — eihän se nyt oikein kerro, valtionosuus, mitään. No se on se raha, minkä valtio antaa kunnille, jotta kuntapäätäjät voivat sitä rahaa sitten jakaa tietynlaisiin tarkoituksiin. Se se valtionosuus nimenomaan on. Ei voi sanoa, että se on mikään iso kakkupala, ehkä se on paremminkin näkkileipää pikkuleipien sijasta. Se ei ole mitään herkkua, vaan se on ihan näkkileipää, sillä just ja just pärjätään.

Jos miettii tarkemmin, mihinkä näitä valtionosuuksia käytetään, niin ainakin tuonne sote-puolelle tarvitaan. Nythän perussuomalaiset toivat esille myös tämän hoitajamitoituksen, sen että se 0,7 olisi pitänyt aloittaa jo ensi vuoden alusta, mutta hallitus haluaa aloittaa sen vasta paljon myöhemmin, 2023. Sinnekin sitä valtionosuutta varmasti paljon tarvittaisiin.

Valtionosuuksiin vaikutti varmasti paljon tämä korona — se vaikutti ihmisiin, se vaikutti perheisiin, yrityksiin, kaikenlaisiin, ja varsinkin kuntiin. Mutta on tärkeää, että jatkossakin valtio antaa kunnille rahaa tärkeisiin tarkoituksiin, ja tärkeää on myös se, että valtio vähän seuraa, mihinkä se kunta niitä rahoja käyttää.

15.04 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä todellakin on kysymys enemmän tämmöisestä valtiontalouden tilien balansseeraamisesta sen mukaisesti, miltä tilanne nyt tällä hetkellä näyttää, mutta, niin kuin ministeri tuossa totesi, kyllähän tässä ulottuvuus sinne kuntatalouteen noin laajemmaltikin on. Kun ministeri on paikalla, niin ainakin sitä haluaisin kysyä, minkä verran nyt sitten kaikkien näitten koronatoimenpiteitten ja lisävaltionosuuksien ja muitten jälkeen tätä harkinnanvaraista ollaan tällä hetkellä kuntien puolelta hakemassa eli mikä miten kunnat nyt näkevät sen oman taloustilanteensa.

Kyllähän kun tuossa lueskeli jotain Kuntaliiton näkymiä ensi vuodelle, niin ovathan ne ihan järkyttävän huonot. Siellä ennustetaan kaikkien aikojen kehnointa kuntatalousvuotta, 4 miljardin alijäämän kasvua. Todellakin tässä tulee kunnille alijäämää tavallaan kahdelta suuntaa: tulee näitä verotulojen vähentymisiä mutta sitten toisaalta erilaisten sosiaali- ja muitten menojen kasvua. Siinä mielessä tässä on edessä kyllä yksi hankalimpia kuntatalouden vuosia.

Tietysti siellä on nyt budjettiriihi teillä kesken, mutta voiko ministeri vähän valottaa, millä tavalla tässä nyt sitten kuntia tullaan vastaan? Olen ymmärtänyt ainakin sen, että näissä kriisikuntamenettelyissä katsotaan joustavasti sitä tilannetta — tämä on niin poikkeuksellinen tilanne. Mutta minkä verran nyt esimerkiksi kunnat ovat sitten tätä harkinnanvaraista lähteneet hakemaan, kun kuitenkin on annettu pikkasen lisää rahaa tuossa neljännessä lisätalousarviossa?

15.06 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys pitää sisällään siis sen, että kun viime keväänä koronan takia hallitus tarjosi yrityksille mahdollisuutta lykätä verojen maksamista toimeentuloon liittyen, niin samalla hallitus lupasi maksaa kunnille normaalisti tavanomaista verokertymää vastaavan summan, ettei kuntatalous kriisiytyisi enempää. Eli lain tarkoituksena oli tukea suomalaisia yrittäjiä, ja oli hieno asia, että tällainen mahdollisuus oli — kysymyksessähän oli kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisövero. Mutta nyt kävikin niin, että yritykset käyttivät verojenlykkäysmahdollisuutta ennakoitua vähemmän, mikä on kasvattanut valtion verotuloja tänä vuonna, ja tämä on taas vähentänyt tarvetta maksaa kunnille ylimääräistä, ja sen takia tämä esitys on nyt täällä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia siten, että vuonna 2020 kunnille maksettavien verotulojen viivästymisestä johtuvien määräaikaisten korvausten määrää tarkistettaisiin vastaamaan uusinta arviota verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista vuonna 2020 väliaikaisesti aiheutuvasta kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisestä. Eli tässä tavallaan tasataan tämä tilanne. Verotulojen viivästymisestä johtuvien määräaikaisten korvausten tarkistettu määrä olisi yhteensä 114 miljoonaa euroa nykyisen 547 miljoonan euron sijasta. Kunnallisverotulon viivästymisen perusteella kunnille maksettavien korvausten määrä olisi yhteensä 98 miljoonaa euroa, yhteisöverotulojen viivästymisen perusteella maksettavien korvausten määrä yhteensä 7 miljoonaa euroa ja kiinteistöverotulojen viivästymisen perusteella maksettavien korvausten määrä yhteensä 9 miljoonaa euroa.

Arvoisa rouva puhemies! Kannan suurta huolta 1.10.2020 elikkä kuukauden kuluttua voimaan astuvasta henkilöstömitoituslaista. Sehän on nyt määritelty, että 0,5 on mitoitus tänä vuonna, ensi vuonna 0,55, seuraavana vuonna 0,6 ja vuonna 23 olisi tämä 0,7. On erittäin tärkeää, että kunnille annetaan resurssit voimaansaattaa näin äärettömän tärkeä laki, jonka eteen eduskunnassa on tehty vuosikausia töitä, ja toivon, että kiinnitätte huomiota siihen, että sitä rahoitusta riittää vuonna 23 niin paljon, että se 0,7 on todellista eikä pelkätään jää unelmaksi. — Kiitos.

15.08 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Keväällä koronavirukseen kohdatessa yrityksille myönnettiin osana koronapakettia mahdollisuus lykätä tiettyjen verojen maksua. No tästä seurasi tietysti myös se, että kuntien kunnallisveron, kiinteistöveron ja yhteisöjen tuloveron verotulokertymät pienenevät väliaikaisesti tänä vuonna.

No, nämä menetykset päätettiin kompensoida niin, että tuki peritään seuraavana vuonna takaisin eli ensi vuonna. On huomioitava, että tämä osa kuntien tukipakettia on kustannusneutraali, ja sitä onkin hyvä käsitellä erillisenä keinona, koska se ei varsinaisesti vahvista kuntataloutta vaan oli tarkoitettu helpottamaan kuntien tämän vuoden tilannetta.

Budjettiperiaatteena on, että kaikki tiedossa olevat muutokset valtion tuloissa ja menoissa on huomioitava myös päätöksenteossa. Kun verolykkäyksen kompensatiosta aikanaan päätettiin, päätettiin samalla myös, että verotulojen kertymistä ja lykkäystä seurataan ja tarvittaessa oikaistaan vastaamaan toteutunutta tilannetta. Nyt onkin siis selvinnyt, että yritykset ovat käyttäneet mahdollisuutta lykätä verojenmaksua paljon aiemmin arvioitua vähemmän. Kyseiseen kompensatioon tuolloin varattiin 547 miljoonaa, mutta nyt on todentunut, että sitä on käytetty vain 114 miljoonaa euroa. Tästä syystä siis päätöstä oikaistaan niin, että kunnille kompensoidaan tänä vuonna aiemman päätöksen sijaan vain tuo toteutuma eli 114 miljoonaa euroa.

Mikäli korvausten määrää ei tarkennettaisi vastaamaan toteutunutta, maksettaisiin kunnille toteumaan verrattuna liikaa verotulonmenetysten kompensatioita tänä vuonna. Mikäli kompensatation tasoon ei tehtäisi muutoksia, johtaisi se taas tilanteeseen, jossa kuntatalouden tilanne näyttäisi tänä vuonna osittain verotulomenetysten kompensatioiden johdosta todellista paremmalta ja vastaavasti ensi vuonna todellista heikommalta.

Vähennys ehdotetaan samalla jaksotettavaksi myös vuosille 2021 ja 2022 sen mukaisesti, miten vuodelta 20 viivästävien verotulojen arvioidaan kertyvän kunnille. Näin varmistettaisiin, että vähennykset toteutuvat samanaikaisesti viivästävien verotulojen kertymisen kanssa. Tämä on mielestäni tarpeellinen ehdotus.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

No, keskeisenä huomiona vielä: Kunnat eivät järjestelyn johdosta siis menetä tulojaan vuonna 2020, vaikka niiltä pienennetään valtionosuutena kompensatiota. Tämä johtuu siitä, että kunnat saavat yrityksiltä nyt niitä verotuloja, joita oletettiin jäävän saamatta. Toisaalta menettely, jossa päätös oikaistaan nyt, on parempi myös vuoden 2021 osalta, jolloin sinne ei jää liikaa perittävää. Mutta keskeinen huomio: tämä ei heikennä kuntien taloutta.

15.12 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia, koska tänä vuonna koronan takia kunnille maksettavien verotulojen viivästymisestä johtuvien korvausten määrää täsmennetään uudempien arvioiden perusteella. Korvauksia maksetaan siis kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisistä. Kuten täällä on edellä kerrottu, niin verotulojen pieneneminen on jäänyt odotettua selvästi alhaisemmaksi, ja summa tässä esityksessä on alun perin arvioidun 547 miljoonan euron sijasta 114 miljoonaa euroa.

No, tämä maksujärjestelyjen aiheuttama verotulon menetys on vain osa kriisin aiheuttamasta kuntien verotulojen laskusta. Kuten tiedämme, epidemia aiheuttaa kuntien verotuloihin merkittävän pudotuksen mutta myös kasvua menoihin ja menetyksiin ja esimerkiksi maksu- ja vuokratuloihin. Kunnat tarvitsevat merkittäviä muita kompensatioita ja tukitoimia, sanoo myös hallintovaliokunta edellisessä asiaa käsitelleessä mietinnössään.

Kuntatalous on harvinaisen ja historiallisen synkässä tilanteessa, ja tähän ei ole syynä koronavirus, joka on ainoastaan viimeistellyt tilanteen. Velkaantuminen läpi kuntakentän on hyvin rakenteellista ja kroonista. Silmiinpistävää monessa kaupungissa ja jopa perinteisesti hyvävointisessa kunnassa on verotulojen heikko kehitys, siis myös ennen koronaa ja jopa väestönlisäyksestä huolimatta. Ikääntyminen on selvä ja suuria kustannuksia aiheuttava tosiasia, mutta edes nuorten aikuisten muuttaminen kuntiin ei usein korjaa asiaa parempaan. Uudellamaalla, joka on maan talouden kannalta ensiarvoinen, nuorten aikuisten maksamat verot ovat romahtaneet. Kyseessä ei ole mysteeri, mutta monet eivät halua ajatella, mistä se johtuu.

Myös Kuntaliitto muistuttaa, että veropohja on kaventunut ja yhä harvemmat maksavat kuntaveroa. Samalla myös valtionosuusprosentti on tippunut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tosiasia on, että mikään muu ei tule kuntia pelastamaan kuin se, että niiden tehtäviä vähennetään ja ne laitetaan tärkeysjärjestykseen. Hallitus kuitenkin pitää kiinni hallitusohjelmastaan, jossa lisätään kuntien tehtäviä. Erityisesti oppivelvollisuuden pidentäminen ja maksuton toinen aste ovat kallis ja tehoton toimi. Sen puutteellisesta rahoituksesta ovat kriittisesti lausuneet Kuntaliiton lisäksi esimerkiksi Sivistystyönantajat, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto, OAJ, Suomen Rehtorit, Koulukuraattorit ry, SYL, EK ja moni tutkija.

Hoitajamitoitus ja hoitotakuun parannus ovat tietenkin hyviä asioita, mutta valitettava tosiasia tällä hetkellä on, että niihinkään ei ole tiedossa rahoitusta. Kuntaliitto on toistuvasti korostanut, että tehtäviä ei voida lisätä ilman uutta rahoitusta ja uudistusten kanssa pitää löytyä joustoja ja porrastuksia.

Myös sote-uudistus uhkaa edelleen heikentää kuntien taloutta ja rahoitusasemaa. Nyt käsillä oleva esitys on pikkuruinen laastari valtavan kokoiseen vuotavaan haavaan. [Puhemies koputtaa]

15.15 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olen törmännyt kuntakentällä paikoin virheelliseen ajatteluun siitä, että kaikki valtion antamat koronatuot kuntakentälle oli-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

sivat vain lainaa. Näin ei suinkaan ole — koen tarpeelliseksi korjata sen tässä kohtaa. Esimerkiksi keväällä lisätalousarviossa myönnetty 1,4 miljardin euron paketti ei ole takaisin maksettavaa etuutta. Ainoastaan tämän hallituksen esityksen kohdalla puhumme takaisin maksettavasta korvauksesta.

Tässä hallituksen esityksessä kunnille korvataan valtion budjetista esimerkiksi yritysten ahdingon myötä vero- ja maksulykkäyksistä aiheutuvia tulonmenetyksiä ja korvausten määrä tarkistetaan vastaamaan uusinta arviota verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista. Muuten tämä hallituksen esitys on mielestäni luonteeltaan melko tekninen. Pidän hyvänä sitä, että takaisinmaksuaikaa ollaan samalla pidentämässä jaksottamalla se kahdelle vuodelle, mikä tuo tietenkin lisää joustoa sinne kuntakentälle.

Hallitus on ottanut nähdäkseni kuntien koronaepidemiasta aiheutuvat iskut vastaan historiallisella tavalla. Kuntatalous on tärkeä peruskivi, koska se määrittää kuntien kyvyn järjestää ja tuottaa palveluja meille kaikille suomalaisille.

Edustaja Reijonen, hallitus on pitänyt lupauksensa tukea kuntia mielestäni kiitettävällä tavalla. Parhaillaan hallitus sorvaa budjettiriihessä myös ensi vuodelle jonkinlaista pakettia ja tarkastelee tätä tilannetta, millä tavalla kustannukset ja tehtävät ovat käsi kädessä.

Keskustalle kuntien pärjääminen on kynnyskysymys. Kuntataloudesta yleisesti on myönnettävä, että kuntien tehtävät ja rahoitus eivät ole pitkällä aikajänteellä tasapainossa. Siihen on toki useita syitä, joista monet ovat jo tulleet esille tässäkin salissa tänään. Sotemenot ovat olleet vahvassa kasvussa, ja vasta vuodesta 2015 asti kunnille tulevat uudet tehtävät on korvattu niille täysimääräisesti. Tätä ennen tehtävät korvattiin aina vain puoliksi. Useilla hallituskausilla on kevennetty ansiotuloverotusta kunnallisveron kautta, mikä on nakertanut jatkuvasti kuntien entuudestaanakin kapeaa tuloveropohjaa. Ansiotulojen keventäminen kuulostaa aina hyvältä, mutta sitten kun mietimme sen vaikutusta kunnallispuoleen, niin se ei ole tietenkään hyvä yhtälö. Menneiltä vuosikymmeniltä on hallituskausia, jolloin veronkevennyksiä ei ole korvattu kunnille.

Arvoisa ministeri, on sanomattakin selvää, että kuntatalouden puolella on myös laajempia haasteita ja huolia kuin vain tämän hetken koronatilanne. Minua erityisesti huolestuttaa se, että kuntien näkymät ovat tällä hetkellä niin lyhytjänteisiä, että voimme tarkastella vain noin vuotta, puolta vuotta eteenpäin. Millä tavalla hallitus voisi tukea sitä, että kunnat saisivat pidempiä näkymiä eteenpäin?

15.18 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä on kyse kuntien valtionosuuksia koskevasta tilien tasapainottamisesta koronatoimenpiteiden seurauksena, mutta kuten ministeri tuossa alkupuheenvuorossaan totesi, niin kyllähän tämä herättää tässä salissa keskustelua kuntataloudesta aivan yleisesti.

Olen itse ollut lähes 30 vuotta oman kotikaupunkini kuntapäättäjä, kunnanvaltuutettu, ja täytyy sanoa, että näin synkät eivät ole olleet näkymät kuntataloudessa koko sinä aikana, eivät edes silloin 90-luvun alun lamavuosina. Tietenkin tässä on hyvin pitkäaikaisia muutoksia. Esimerkiksi väestön ikärakenteen muutos luo paineita ja aika syviä kiistoja kuntiin esimerkiksi koulujen ja varhaiskasvatuksen palveluverkoston supistamispainoiden vuoksi, ja nyt tietysti tässä myös ajankohtaisesti tämä koronaepidemia on kasvattanut hoiva- ja hoitovelkaa, jota joudutaan maksamaan. Olen saanut useita viestejä tässä viime päivinä esimerkiksi hammashoidon ammattilaisilta, että ihmisten suut alkavat näyttää jo aika huonolta, eli edelleenkin esimerkiksi suun terveydenhuolto ei toimi normaalilla tavalla, ja sieläkin on sitä hoitovelkaa kasvamassa.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Kyllä tässä kuntatalouteen monelta taholta tulee paineita, ja nyt täytyisi kaikki keinot käyttää, jotta kuitenkin nämä kansalaisille tärkeät palvelut saataisiin toimimaan. Tässä kylä yhdyn niihin ajatuksiin, että ei pitäisi ideologisia hankkeita, esimerkiksi tätä oppivelvollisuuden korottamista, viedä nyt tässä tilanteessa eteenpäin vaan panostaa todellakin siihen, että pystytään nämä elintärkeät palvelut kansalaisille turvaamaan.

15.20 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Ministerit! Minun on pakko kuitenkin ottaa tämä kuntatalous pikkuisen laajemmin, vaikka tässä toivottiin, ettei siitä puhuttaisi, kun tämä laki ei koske kuin tätä valtionosuutta, mutta kunnan talous on kokonaisuus. Täällä eräissä puheenvuoroissa todettiin, että tämä ei heikennä kunnan taloutta, mutta tämä ei myöskään paranna sitä, se on hyvä muistaa. Tämä tulee antaa takaisin valtionosuuksien vähennyksenä myöhemmin, eli tämä on hyvä muistaa.

Meillä oli eilen Hyvinkäällä kaupunginvaltuusto — olen nyt ollut vuodesta 2012 poliitikassa ja kaupunginhallituksessa tuolla Hyvinkäällä mukana — ja käytiin meidän kunnan taloutta. Hyvinkäähän on ollut perinteisesti aika hyvinvoiva kunta, ja siitä huolimatta meidän talousjohtajamme kertoi eilen, että pelkästään koronan vaikutus niillä tukimuodoilla, joita nyt ollaan saatu, on kuntaveroon 0,25 prosenttia, ja meillä on tietysti jo muutenkin vanhoja haasteita. Me odotamme tietysti tätä niin sanottua köyhäinapua, jota kunnat ovat nyt hakeneet — tämä 60 miljoonaa, joka on jaossa. Olisinkin oikeastaan kysynyt siitä, kun ymmärsin, että tätä on kuitenkin haettu yli 300 miljoonan edestä. 60 miljoonaahan on jaossa, eli suurin osa kunnista jää nuolemaan näppejään. Totesimme, että vaikka saisimme tuon 6 miljoonaa, niin olisimme silti pulassa.

Meillä on ongelmana myös näiden sosiaali- ja terveysten kasvu, jotka ovat yli puolet kunnan budjetista. Toki täällä keskusta kysyy — edustaja Kemppi — mitä voisimme tehdä auttaaksemme kuntia tässä lyhytjänteisyydessä, ja yksi asiahan nyt tietysti on, että tämä sote-ratkaisu saadaan tavalla tai toisella maaliin joko niin, että se toteutetaan, tai niin, että ilmoitetaan, että sitä ei pysty toteuttamaan. Siinä on yksi syy, miksi kunnat, joiden talous pyörii hyvin pitkälle näiden palvelujen ja menojen varassa, ovat niin sanotusti hold-tilassa, koska joudutaan koko ajan odottamaan näitä ratkaisuja. Tuo edellinenkin esitys tavallaan liittyy siihen, koska siinä taas rajoitetaan kunnan itsehallintoa ja toimintamahdollisuuksia, ja totta kai myös se vaikuttaa kuntiin, kun ei oikein tiedä, mitä tässä tapahtuu.

Siellä on tullut hyviä hankerahoituksia kunnalle, mutta käytiin läpi sitäkin, että esimerkiksi opetustoimeen se lisää kuntien menoja. Se ei ole lisää rahaa mutta tietysti tukee sitä perustoimintaa. Oikeastaan kannustan tässä — olen ministeri Paateron kanssa tästä puhunut useaan otteeseen ja taas otan tämän esille — että kun meillä on tämä pitkittyvä työttömyys, joka ei nyt koronastakaan johtuen johdu kuntien toimenpiteistä, esimerkiksi Hyvinkäällä pitkäaikaistyöttömyys on noussut 40 prosenttia ja toivotaan työllisyystoimia, niin voisiko harkita edes väliaikaisesti näitten sakkomaksujen pienentämistä tai jonkun aikaa sitä, että niitä ei perittäisi, koska se on semmoinen asia, että me emme juuri voi kauheasti välttämättä mitään sille työllisyydelle kunnassa. Me juoksemme karkuun muutenkin tätä tilannetta. Ainahan se määränpää on vain kauempana, ja sitten me maksamme vielä pitkittyneestä työttömyydestä valtiolle sakkomaksuja. Mainitsitte aikaisemmin tuossa sen, että kunnille annetaan tätä palkkatukea, mutta tietysti jos ei niitä työpaikkoja ole, minne niitä työntekijöitä voi lähettää, niin tietenkään kunnallekaan ei voi kaikkia ihmisiä töihin ottaa, ei ole semmoisia tehtäviä. Toivon, että tämä tulee selkeästi esille, että kunnilla on hä-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Tuossa perussuomalaisten varapuheenjohtaja Purra piti loistavan puheenvuoron juuri tästä rakenteellisuudesta. Meidän tulisi tarkastella näitä tehtäviä, ei pelkästään sitä, että annetaan rahaa tehtäviä varten, vaan sitä, mitkä tehtävät me voimme ajatella kestäväällä pohjalla niin, että niitä vain lisätään ja lisätään, jos me joskus meinaamme karsia julkisia menoja, koska julkiset menot ovat valtion menot ja kunnan menot — tähän kokonaisuuteen.

Toivon hyviä päätöksiä ja herkällä korvalla kuuntelen erityisesti tätä sakkomaksuasiaa. — Kiitos.

15.25 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuntatalous oli jo ennen koronaa tavattoman syvässä ahdingossa: alijäämät ehkä 2 miljardin luokkaa koko kuntakenttää ajatellen, ja nyt koronan vaikutuksesta on tullut lähes saman verran lisää, eli oikeastaan se EU:n elvytyspaketin Suomeen tuleva osuus pitäisi käyttää kuntien pelastamiseen, jolloin se osuisi lähipitäen kohdalleen, mutta tietenkään ei voida ajatella, että näin tehtäisiin.

Mutta tilanne on äärimmäisen huolestuttava. Minusta tuntuu, että täällä eduskunnassa ei oikein sitä ymmärretä. Kokoomusta se ei ehkä kiinnosta, ja hallituspuolueet ovat vähän niin kuin selkä seinää vasten: tietävät, mitä pitäisi tehdä, mutta eivät tee, vaan antavat kuntatalouden olla se, joka kärsii. — Tässä sote-uudistuksessa on muuten niin, että se malli, minkä hallitus on rahoitusmalliksi valinnut, turvaa kyllä sote-maakuntien rahoituksen, mutta kunnat jäävät heitteille sen rahoitusmallin takia, ja se on yksi pahimpia virheitä tai vikoja tuossa mallissa. Toivottavasti se lausuntojen perusteella tältä osin korjataan.

Arvoisa puhemies! Erityisesti vetoan, kun kaksi vahvaa ministeriä on vielä paikalla — hieno asia, että olette paikalla — siihen, että ennen marraskuun alkua, kun marraskuun puolenvälin aikoihin kunnissa pitää tehdä ensi vuoden veroprosenttipäätökset, hyvissä ajoin ennen tuota kunnille tulee selkeä tieto, mikä on valtion rahoitus kunnille ensi vuodelle ja tietysti vähän pitempäänkin. Ellei tuota tietoa tule, kunnat joutuvat tekemään lähes koko maassa tuntuvat veroprosenttien korotukset.

Tiedämme, mitä verotuksen kiristäminen tässä tilanteessa vaikuttaa. Se lisää työttömyyttä, se vie ostovoimaa ihmisiltä ja niin edelleen, sen vaikutukset ovat huonot. Ja meillä on paljon kuntia, joiden tuloveroprosentti ja myös kiinteistöveroprosentti ovat jo erittäin korkealla. Ei ole mahdollisuutta ajatella, että näiltä ihmisiltä vielä kiristettäisiin. No tietysti voidaan pohtia efektiivistä veroprosenttia ja muuta näennäistä, mutta se ei tilannetta sinänsä muuta.

Jos hallitukselta ei tule selkeää, yksiselitteistä viestiä ensi vuoden budjettiesityksessä kuntatalouden osalta, niin todella tapahtuu se, että veronkorotuksia tulee, yhteistoimintaneuvotteluja, joita nyt jo käydään, tulee laajasti. Se johtaa työttömyyden lisääntymiseen ja palvelujen heikkenemiseen väistämättä. Kun puhutaan hoitajamitoituksesta, niin mennään täysin päinvastaiseen suuntaan. Irtisanomiset ja ihmisten väsyminen tulevat yhä suuremmiksi ongelmiksi, ja kaiken tämän lisäksi velkataakka kunnissa kasvaa. Nyt on helppoa, kun velkaa saa jopa negatiivisella korolla, mutta ei kuitenkaan ole niin, että velkaa ei tarvitse koskaan maksaa pois. Riski korkotason muutoksesta on joka päivä olemassa. Eli nämä vaihtoehdot ovat niin huonot, että nyt tarvitaan hallitukselta selkeä vastuunotto kuntataloudesta.

Toinen malli on sitten se, että vapautetaan kunnat velvoitteista ja tehtävistä, mutta se tie törmää hyvin helposti perustuslakiin. Siellä on perustuslain 2 luvussa määritelty, mitkä oikeudet Suomessa olevilla ihmisillä on. Niihin on vastattava, ja se tapahtuu kuntien toimesta. Tätä tietä ei voida päästä kestäväällä tavalla eteenpäin. Arvoisa puhemies, vielä muistuta.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

tan tästä rahoitusperiaatteesta, joka perustuslaista nousee: se velvoittaa valtiota huolehti-
maan ja kuntien tehtävien rahoituksesta.

Ja vielä lopuksi totean, että esimerkiksi koronatestaus synnyttää tänä vuonna Jyväskylän kaupungille 8 miljoonan euron laskun ja koko maassa ehkä puolisen miljardia. Pääministeri lupasi, että tämä korvataan täysimääräisesti kunnille. Toivon ja edellytän, että näin myös tapahtuu. Se on lisälasku, joka tulee vielä näihin nyt aikaisemmin esillä olleiden rat-
sitteiden lisäksi, ja siitä eivät kunnat selviä, ellei valtio kannu vastuuta.

15.30 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Det är ju så att re-
geringen under våren gjorde en möjlighet att ge statsbidrag för 547 miljoner åt kommuner-
na som man kunde ansöka om, men det var betydligt färre som söktes. Vackert så. Ekono-
miskt ser det ut som att det kommer att gå bättre för kommunerna i år, men nästa år kom-
mer att vara väldigt utmanande.

Elikkä näyttää vahvasti siltä, että tämä vuosi monella kunnalla tulee menemään suhtkoht
hyvin mutta sitten ensi vuosi tulee olemaan todella, todella haastava. Ja tiedän, että tästä
johtuen hallitus miettii näitä asioita aika paljonkin.

Tässä kuitenkin haluaisin nostaa esille just sitä tulevaisuudenuskoa, sitä, että uskotaan
kuitenkin siihen ja rakennetaan tulevaisuuden kuntaa. Kuten edustaja Meri tässä totesi,
vastaus on: joko tulee sote tai ei tule sotea. Jompikumpi on vastaus, ja sen mukaan kunnat
sitten voivat tehdä töitä eteenpäin. Minun mielestäni se on hyvä näkökulma tähän kokonai-
suuteen.

Kun ajatellaan sitten tulevaa budjettia, niin mitkä asiat ministerin mielestä ovat nyt ne
kaikista tärkeimmät osatekijät, joita mietitään, kun ensi vuoden talousarviota tässä laadi-
taan kuntien osalta? — Kiitos.

15.32 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä edustaja Kankaanniemen
puheenvuoro kirjoitti itseni käyttämään vielä toisen puheenvuoron.

Ajattelin toistaa sen lauseeni, että hallitus ei ole unohtanut kuntataloutta. Mielestäni se
on selkeä: hallitus ei ole unohtanut kuntatalouden ahdinkoa. Tänä vuonna on jo lisätty kun-
tien valtionosuuksia, annettu tukea sairaanhoitopiireille, korotettu yhteisöveron kunnille
menevää jako-osuutta sekä lisätty kuntien harkinnanvaraista rahoitusavustusta. Lisäksi
hallitus edistää voimallisesti, kuten tänäänkin ollaan kuultu, sote-uudistusta, pyrkii tällä
hetkellä lausuntojen perusteella parantamaan sitä sellaiseksi, mikä palvelisi kuntakenttää
mahdollisimman hyvin ja olisi ihmisten tasa-arvoisten palveluiden kannalta oikeudenmu-
kainen, ja uusia sellaisia tehtäviä ei ole tulossa kunnille, joita ei täysimääräisesti korvata.
Eli mielestäni hallitus ei ole unohtanut kuntatalouden ahdinkoa.

Omassa kunnassani Asikkalassa tilanne näyttää siltä, että selviämme lyhyellä aikajän-
teellä hyvin mutta pitkän aikajänteen huolet ovat niskassa niin kuin kaikissa muissakin
Suomen kunnissa. Tämän osalta toivon, että hallitus vielä istuu tiukasti alas ja miettii, mi-
ten saamme käännettyä tätä pitkän aikajänteen kehitystä parempaan suuntaan.

Käsitykseni mukaan parhaillaan ollaan valmistelemassa esitystä kuntalain muutoksista,
joilla kunnille ollaan antamassa mahdollisuus hakea pidennystä alijäämien kattamisai-
kaan. Toivon, että ministeri hiukan avaa, mikä tämän aikataulu on. Mielestäni on kriittistä,
että meille ei tule minkäänlaista massa-ahdinkoa tällaisesta koronatilanteesta liittyen kun-
tien talouden huoliin.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Yhdessä kahdessa hallituskaudessa ei korjata kymmenien vuosien aikana syntynyttä tilannetta, ja olen aivan varma, että myös perussuomalaiset ymmärtävät tämän ja ovat käsitelleet tätä muun muassa viime hallituksessa, kun puimme tätä samaa haastetta ja mietimme pitkäjänteisiä ratkaisuja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Paatero, 2 minuuttia.

15.34 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä useampi edustaja totesi, että tästä kuntatalous ei heikkene mutta myöskään ei parane, ja se on kirjoitettu tähän sisään: tämä on kustannusneutraali. Mutta muilla elementeillä on tänä vuonna lisätty kunnille erityisesti koronasta aiheutuvien kustannusten kattamisia noin se 1,4 miljardia euroa — tällä lailla ei, mutta näillä neljällä muulla elementillä 1,4 miljardia. Jo tämän hallituskauden alussa lisäsimme noin miljardin euron edestä edellisen kauden indeksijäädytyksiä, suoranaisia leikkauksia ja lisättyjä valtionosuuksia.

Nyt kun siirrytään budjettiriihessä siihen vaiheeseen, että päästään ratkaisuihin, niin odotan kyllä, että pystymme siellä myöskin tekemään parannuksia kuntien ensi vuoden tilanteeseen. Meillä nämä elementit, joita nyt on ollut käytössä kuntien tukemiseen, tulevat varmaan olemaan ne elementit myöskin ensi vuodelle, sillä se on kuntien osalta huomattavasti helpompaa ja järkevämpää, jotta kunnat pystyvät näillä samoilla elementeillä — normaali valtionosuuksien korotuksilla, mahdollisilla sairaanhoitopiirien lisäyksillä ynnä muilla — sitten etenemään.

Meillä budjettiriihi on valitettavasti näin myöhään, ja edustaja Kankaanniemen huolen ymmärrän, että kuntien omat budjetit ovat lähteneet valmisteluun jo kesällä, mutta kyllä ennen marraskuuta tämä budjettiriihi valmistuu, jotenka saadaan nämä luvut sinne kuntiin, niin että budjettia voidaan tarkentaa.

Alijäämän kattamiseen liittyvä lainsäädäntö on juuri ollut lausuntokierroksella, ja uskon, että siihen ei tule niin suuria muutoksia, että me muutamien viikkojen jälkeen voimme saada sen tänne teille eduskuntaan käsiteltäväksi.

Harkinnanvaraisista oli kysymys. Niitä on hakenut nyt 146 kuntaa. Summa on noin 350 miljoonaa euroa, jotenka voitte uskoa, [Puhemies koputtaa] että mittakaava on aikamoinen. Mutta toisaalta viime vuonna oli jaossa 10 miljoonaa ja hakijoita satakunta, eli ei tämä [Puhemies koputtaa] ehkä siihen nähden kovin suuri muutos ole.

15.36 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kempille totean, että perussuomalaiset ovat syvästi huolissaan, niin kuin tämä keskustelu osoittaa, kuntien taloudesta ja kuntalaisista, jotka niitä palveluja tarvitsevat, se on selvä, ja uskon, että kaikki muutkin ovat huolissaan, mutta tekoja tarvitaan ja kuntien kokonaistilanteen tarkastelu ja tosiasioiden tunnustaminen. Emme me kiistä, etteikö keväällä tullut 1,4 miljardia kunnille rahoitusta hallitukselta ja sitten vielä tiettyjä muita, pienempiä osia. Ne ovat ihan fakta, mutta niin saivat yrityksetkin ja niin saivat monet muutkin tahot, koska meillä oli korona ja on edelleen. Se korvasi vain sen, mitä koronasta aiheutui, ja niin kuin nyt nähdään tämän käsittelyssä olevan lakiesityksen mukaan, niin nyt kun kunnille tulee verotuloja viime keväänä arvioitua enemmän, niin nyt sitten leikataankin pois sitä vastaava potti valtionosuutta. Tämä on teknisesti näin, tietystihän periaatteessa oikein tehdä, mutta ei siis helpota kuntien taloutta yhtään senttiä vaan pysyy ennallaan.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Ja kyllä jos Asikkalassa asiat ovat hyvässä mallissa, niin pyydän, että edustaja Kemppi tulee Keski-Suomeen keskustelemaan, miksi siellä esimerkiksi Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Kannonkoski käyvät liitosneuvotteluja ja miksi monessa muussa kunnassa on ylt: päällä ja velkaantumisongelma ihan konkreettinen ja väki vähenee. Eli tilanne on kyllä todella huolestuttava.

Ja kuten puheenvuorossani totesin, niin kannan huolta nimenomaan ensi vuodesta, siitä, että ensi vuodelle ja seuraaville vuosille luodaan kunnissa toivoa, ja sitä saadaan sillä, että valtio tekee selkeät päätökset antaa kunnille lainmukaiset ja riittävät valtionosuudet ja sen lisäksi tarkastelee näitä kuntien velvoitteita ja tehtäviä. Teidän hallitusohjelmanne lisää kuntien velvoitteita ja tehtäviä, kun pitäisi kyllä olla kriittinen ja tarkastella vähän toiseenkin suuntaan. Voi olla tehtäviä ja velvoitteita, jotka eivät helpota kuntia, vaikka ovat sinänsä hyviä tarkoituksia, mutta tässä tilanteessa — niin kuin Kuntaliittokin on yksimielisesti sosiaalidemokraattisen puheenjohtajansa johdolla todennut — on väärä aika lisätä kuntien velvoitteita. Nyt on aika tarkastella niin päin, miten selvittää tästä kriisistä, mikä meillä on. Tilanne on äärimmäisen huolestuttava. Sanon sen vielä toiseen kertaan: se on äärimmäisen huolestuttava kuntalaisten — vanhusten, lasten, vammaisten, sairaiden ja niin edelleen — kannalta erityisesti, [Puhemies koputtaa] ja työttömyys on kasvussa.

15.39 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kuuntelin nyt tarkkaan ministeri Paateron vastausta. Sanoitte, että samoilla elementeillä olisi tarkoitus mennä sinne budjettiriiheen tai sieltä tulla ulos — miten päin sen nyt haluaa sanoa. Silti kuitenkin vielä herättelen ministeriä, että toivottavasti tämä ei tarkoita sitä, että sitä sakkomaksuasiasia ei voida harkita, että se ei menisi tämän saman sanan, ”elementit”, alle.

Tuossa oli aikaisemmissa puheenvuoroissa tästä, että nämä uudet tehtävät korvataan täysin. Olemme käyneet usein tästä kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa keskustelua, ja meillä talousjohtaja ja kaupunginjohtaja ovat sanoneet, että aina jää eria, joita ei pystytä korvaamaan, että ei se koskaan ole sataprosenttinen korvaus. Tämä on syytä huomata — siellä on hallintoa ja tiettyjä toimintoja, mitä ei pysty millään korvaamaan ja laskuttamaan. Ja täytyy sanoa, että sinä aikana, kun minä olen ollut Hyvinkään kunta-politiikassa, on kyllä ensimmäinen kerta, kun meidän talousjohtaja lukee todella kovia madonlukuja. Meillä on, niin kuin kerroin aikaisemmin, sosiaali- ja terveysmenot yli 50 prosenttia meidän budjetista, ja niissä on erikoissairaanhoitoa, vanhustenhoitoa, lastensuojelua, joiden kuluihin on hirmu vaikea päästä ihan suoraan vaikuttamaan, varsinkin nyt korona-aikana. Tietysti niitä korvataankin, mutta juuri se pelivara on sitten se osa, mikä on sitten kunnalla, ja mistä sieltä enää leikkaat ilman, että toimit vastoin lakia niin, ettet anna niitä palveluita opetustoimeen, tiehankkeisiin, infraan, ennaltaehkäisevään palveluun? Kyllä me olemme kaikki kivet ja kannot kääntäneet, ja tilanne on se, että kuntaveroa on nostettava, maksuja on nostettava, ja kuinka paljon on sitten tulevaisuudessa?

Kun täällä puhutaan paljon työllisyydestä ja ostovoimasta, niin siinä unohtuu juuri se, että vaikka ansioverotus ei valtiovarainministeri Vanhasen mukaan nouse tällä hallituskaudella, niin tässä jokaisen kuntalaisen kukkarolla on myös tämä kuntapuoli, ja kai ihmisiä kiinnostaa se, mitä jää käteen. Me voimme vaikuttaa siihen asumisen kuluja alentamalla tai vaikka sähkönsiirtokuluja alentamalla — se on ihan sama, mitä kautta se tapahtuu, kunhan ihmiselle jäisi enemmän käteen. Nyt tämä kokonaisuus on tosi huolestuttava, ja siksi vetoan ministeri Paateroon, että olkaa tiukkana esimerkiksi tämän sakkomaksuasian kanssa. Pitäkää tätä pöydällä — jos ei nyt, niin vaikka ensi keväänä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.42 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uudelleenlaadittu uusiutuvan energian direktiivi tuli voimaan joulukuussa 2018, ja se on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään kesäkuun 21 loppuun mennessä. Ehdotetulla lakimuutoksella pannaan täytäntöön uusiutuvan energian direktiivi kestävyyskriteerisääntelyn osalta.

Direktiivissä säädetään sitovasta unionin yleistavoitteesta, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 prosenttia unionin energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030. Lisäksi kunkin jäsenvaltion uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta liikennealalla on oltava vähintään 14 prosenttia viimeistään vuonna 2030.

Hallituksen esityksen tavoitteina on varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet on tuotettu kestävällä tavalla ja voidaan ottaa huomioon unionin uusiutuvan energian tavoitteiden ja velvoitteiden täyttymisessä. Työ- ja elinkeinoministeriön vetämä työryhmä valmisti kestävyyskriteerisääntelyn kansallista toimeenpanoa. Työryhmän väliraportissa esitetyt ehdotukset on otettu huomioon hallituksen esityksen valmistelussa.

Arvoisa puhemies! Voimassa oleva kestävyyskriteerisääntely koskee liikenteen nestemäisiä ja kaasumaisia biopolttoaineita sekä bionesteitä. Ehdotetulla lakimuutoksella säädetään kansallisen kestävyysjärjestelmän soveltamisalan laajentamisesta koskemaan kiinteitä ja kaasumaisia biomassapolttoaineita sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa. Kysymys on siten merkittävästä muutoksesta, sillä sääntelyn kohteiden määrä nousee soveltamisalan laajentumisen myötä nykyisestä 15:stä noin 150 toiminnanharjoittajaan.

Esityksen valmistelussa on pyritty varmistamaan, ettei kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisesta aiheudu toimijoille kohtuuttomasti hallinnollista taakkaa. Ehdotetussa laissa säädetäänkin direktiivin mukaisesta sääntelyn soveltamisalan rajauksesta pienen kokoluokan sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavien laitosten osalta. Kansallisia lisäkriteereitä ei asetettaisi biomassapolttoaineille. Maatalousbiomassaa koskevat kestävyyskritee-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

rit päivitettäisiin, ja metsäbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit sisällytettäisiin sellaiseen lakiin. Kasvihuonekaasupäästövähennemän vähimmäisarvoista säädettäisiin direktiivin mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan metsäbiomassan kestävyyskriteerien täyttymisen tarkastelu tehdään niin sanotun riskiperusteisen arvioinnin perusteella joko maa- tai hankinta-alueen tasolla. Valmisteluaikana on arvioitu, että Suomi täyttää direktiivissä asetetut kriteerit maatasolla.

Hallituksen esityksen sisältämä toinen lakiehdotus on lainsäädäntötekninen, ja sillä kumotaan tarpeeton voimaantulosäännös. Esitykseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.21.

15.46 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Nyt ehdotetulla lakimuutoksella pantaisiin kestävyyskriteerisääntelyn osalta täytäntöön uudelleen laadittu uusiutuvan energian direktiivi. Haluan tässä yhteydessä nostaa esille laajemmin tämän direktiivin toimeenpääntöön liittyviä ongelmakohtia. Tässä kokonaisuudessa piilee suomalaiselle autoilijalle mitava hintapommi.

Suomen kansallisen biojakeluvaihtoehdon nojalla vuoteen 2030 mennessä 30 prosenttia myydyistä polttoaineista on biopolttoaineita ja 10 prosenttia jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita. Jakeluvaihtoehdon tavoite on siis hyvin tiukka, ja tavoitteen saavuttaminen edellyttää välttämättä uusia ratkaisuja, jotta polttoaineiden hinnat eivät Suomessa karkaa käsistä. Hallitus on antanut ymmärtää, että jakeluvaihtoehdon osalta hallituksen esitys olisi tulossa eduskuntaan ensi vuoden alussa.

Arvoisa puhemies! Oleellinen kysymys on se, haluaako hallitus nyt tämän RED II -direktiivin implementoinnissa pönkittää Suomen roolia EU:n mallioppilaina. Ymmärrän sen, että hallituksessa voi olla paineita siihen, että ei katsota esimerkiksi tämän vaihtoehdon aiheuttamia kustannuksia autoilijoille, mutta haluaisin tässä nostaa esille muutaman seikan tältä osin.

EU siis sallii joustoja ja kansallisia poikkeamia. Meidän ei pitäisi kansallisesti hävetä näiden joustojen hyödyntämistä. Eli paitsi että RED II -direktiivi siis asettaa minimivaihtoehdon biopolttoaineiden jakelulle, niin direktiivissä myös rajataan nyt käytettyjen pistorasvojen ja eläinrasvojen käyttö maksimissaan vain 1,7 prosenttiin kaikesta jakeluun menevästä biopolttoaineesta. Tällä hetkellä Suomessa jakeluun menevästä biopolttoaineesta eläin- ja käytettyjen jäterasvojen osuus on noin neljännes.

Eli me tulemme siihen tilanteeseen, jossa on kansallisesti hyvin jyrkkä vaihte, joka menee tämän direktiivin minimitason yläpuolelle, ja samanaikaisesti direktiivi tuo uuden vaihtoehdon, jossa käytettävissä oleva raaka-ainepohja kapenee. Tämä yhdistelmä on merkittävä lisäriski suomalaisille autoilijoille ja tulee nostamaan merkittävästi hintoja, jos tähän ei reagoida.

Onneksi direktiivi siis sallii kansallisen poikkeaman hakemisen, jos eläin- ja käytettyjä jäterasvoja aiotaan käyttää vaihtoehdon täyttämiseen. Suomalaiset ahkerat, työssä käyvät autoilijat ansaitsevat kohtuuhintaista polttoainetta tulevaisuudessakin, ja Suomi tarvitsee tämän direktiivin salliman poikkeuksen. Haluankin kysyä teiltä, ministeri Lintilä: aikooko hallitus hakea kansallista poikkeamaa eläin- ja [Puhemies koputtaa] käytettyjen jäterasvojen suuremmalle kansalliselle käytölle?

15.49 Atte Harjanne vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos elinkeinoministerille kattavasta esittelystä.

Käsittelyssä on tosiaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta. Tähän esitykseen liittyen ajattelin tuoda esille jotain yleisempiä huomioita biopolttoaineisiin ja bioenergiaan liittyen.

On kriittisen tärkeää, että ilmastonmuutos saadaan hillittyä siedettävälle tasolle ja biodiversiteettiä kaventava luontokato pysäytetään. Näiden tavoitteiden tulisi asettaa reunaehdot kaikelle energiapolitiikalle. Mikäli taloutemme tuottaa enemmän päästöjä kuin sitoo niitä tai kaventaa jatkuvasti luonnon tilaa, se on väistämättä kestäättömällä pohjalla ja pidemmän päälle kärsimme siitä itsekkin.

Bioenergiaa ja biopolttoaineita tarjotaan yhtenä ratkaisuna näihin ongelmiin ja erityisesti ilmastopäästöjen vähentämiseen. Biopolttoaineilla onkin oma osansa fossiilienergian korvaajana, mutta on tärkeää ymmärtää, että se osa voi olla vain melko rajallinen. Se johtuu yksinkertaisesti siitä, että kestävä biomassaa on saatavilla vain rajallisesti, ja meidän tulee miettiä, miten se kannattaa parhaiten käyttää. Osa biopolttoaineista itse asiassa vapauttaa hiiltä ilmakehään nopeammin kuin sitä sitoutuu.

Selkeämmät rajat asettaa kuitenkin luonnon monimuotoisuuden vaaliminen. Hälyttäviä tietoja luontokadosta kertyy jatkuvasti. Tuoreimpana Living Planet 2020 -raportti kertoi, että selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat kutistuneet hälyttävästi viimeisten vuosikymmenten aikana. Vastikään julkaistun tutkijoiden Global Safety Networkin arvion mukaan yli kolmannes kaikesta maa-alasta tulisikin suojella. Se on yli kaksinkertainen määrä nykytilaan verrattuna. Tunnetun biologin E. O. Wilsonin arvio on vielä suurempi: puolet maapallosta pitäisi jättää luonnolle. Nämä arviot antavat vähintäänkin mittakaavaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä fossiilisia energiavarastoja polttava ihmiskunta käyttää enemmän primäärienergiaa vuodessa kuin kasvit sitä auringonvalosta sitovat. Ajatus siitä, että kaikki tai edes kovin suuri osa nykyisestä fossiilienergiasta korvattaisiin bioenergialla, on siis käytännössäkin mahdoton. Paitsi, että käyttämämme bioenergia on pois luonnolta, se on usein pois meiltä itseltämme muusta käytöstä, esimerkiksi lautaseltamme. Hiljattain Nature-tiedelehdessä julkaistu artikkeli arvioi, että monissa päästövähennysskenaariossa arvioidut kasvavan bioenergian määrät johtaisivat ruoan hinnan moninkertaistumiseen. Kärsijöinä ovat silloin etenkin köyhät. Biomassaa tarvitaan myös korvaamaan fossiilisia raaka-aineita erilaisiin tuotteisiin, ja sillä on monenlaista energiaa edistyneempää käyttöä kemianteollisuudessa. Riskinä on polttaa arvokasta tavaraa kattilassa tai auton tankissa. Se on myös taloudellisesti järjetöntä.

Miten kaikki tämä tulisi sitten huomioida biopolttoainepolitiikassa? Kuten todettua, rajatussa määrin bioenergialla on paikkansa osana kestävää energiapalettia. On vain huolehdittava, että biomassaa ohjataan ensisijaisesti kaikkein arvokkaimpaan käyttöön ja että käytön rajat asettaa luontokadon pysäyttäminen ja hiilen varastointi ja sitominen. Energiaa tuotetaan sitten sen verran kuin se on tässä vaiheessa mahdollista. Tässä auttaisi se, että päästöttömällä energialla tuetut synteettiset power-to-x-polttoaineet hyväksyttäisiin osaksi bioenergian ja uusiutuvan energian tavoitteita.

Puubiomassan päättymistä suoraan energiaksi on rajoitettava, ja on huolehdittava siitä, että nyt fossiilienergiaa ja turvetta polttavat laitokset korvataan polttoon perustumattomalla tuotannolla. Liikennekäytössä olisi myös huolehdittava siitä, että nykyistä suurempi osa biopolttoaineiden käytöstä katettaisiin korkeaseosetanolilla. Olisi myös paikallaan arvioida sitä, tulisiko sekoitevelvoitetta täydentää jollain mekanismilla, jonka avulla täysin tai lä-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

hes täysin uusiutuvaa polttoainetta tankkaava toisi valinnallaan lisäystä päästövähennyksiin.

Pidemmällä tähtäimellä sitovista uusiutuvan energian tavoitteista tulisi itse asiassa luopua tai ainakin bioenergian osuutta tulisi niissä rajoittaa ja biopolttoaineille asettaa niiden todellisia vaikutuksia heijastavat päästökertoimet. Tässä katse kääntyy Brysseliin. EU:n energiapolitiikkaa on jo pitkään vaivannut keinojen ja päämäärien sekoittuminen. On toki erittäin tärkeää säädellä biopolttoaineiden raaka-aineiden kestävyttä, ja siihen tämä hallituksen esitys liittyykin. Pelkästään tällä näkökulmalla voidaan silti ajautua tilanteeseen, jossa bioenergian käyttö on kestävämpiä tai eri politiikkalinjaustemme tavoitteet ja keinot ristiriidassa keskenään. Energiapolitiikassa fokuksen tulisi nyt olla päästöjen nopeassa vähentämisessä ja luontokadon pysäyttämisessä samalla, kun huolehditaan riittävästä puhtaasta energian investoinneista. Jos tämä unohtuu, on bioenergian kanssa suuri riski joutua ojasta allikkoon.

15.54 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tällä lailla siis kestävyyskriteerien sääntelyjen osalta implementoidaan tuo uusiutuvan energian direktiivi. Täällä hyvin edustajat Harjanne ja Vestman toivat esille sen, että EU:n politiikka näissä biopolttoaineissa ei ole kyllä aina ollut kovinkaan johdonmukaista, ja pikemminkin voisi sanoa, että siellä erilaiset kansalliset edut ovat olleet, niin kuin kyllä kaikessa EU:n politiikassa, vahvasti tapeilla. Tästä oikeastaan päästään siihen, mistä edustaja Vestman varoitti, että Suomessakin on ymmärrettävä, että ne kansalliset edut ovat usein siellä ohjaamassa päätöksentekoa, ja jos otetaan huomioon, että direktiivissä tapahtuu kiristymistä, niin sitten ei ainakaan kansallisesti kannattaisi olla jo siellä liikkumavaran ylärajoilla, ettei tässäkin asiassa ammuttaisi itseämme nilkkaan.

On huomattava se, että energia on tärkeä osa kansalaisten ostovoimaa. Kun me nyt täällä tässäkin salissa varmasti odottelemme niitä budjettiriihestä tulevia työllisyyspäätöksiä, niin on pidettävä kirkkaana mielessä se, että vaikka me kuinka aina sanoisimme, että päätöspäätösteisesti tällä ja tällä päätöksellä tulee joku tietty määrä työpaikkoja, niin jos me samanaikaisesti emme pidä huolta siitä, että esimerkiksi energiaverotus on sen tyyppistä, että se ei murennakaan meidän kilpailukykyämme eikä vie kansantaloudesta kansalaisten ostovoimaa, niin me emme silloin ymmärrä emmekä huomioi sitä kokonaisuutta. Eli sen tähden tässä on niin tärkeää miettiä sitä, minkä tyyppistä veropolitiikkaa tuolla energiapuolella tehdään.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä Nesteen MY-dieselistä, jonka suhteen olen ihmetellyt sitä, että kun on laskettu, että siinä päästövähennykset olisivat lähestulkoon 80–90 prosenttia, niin meillä kuitenkin verokohtelulla ei sitten haluta suosia tätä polttoainetta ja sitä kautta myöskään, voisi sanoa, tämmöistä kotimaista, edistynyttä polttoaineteknologiaa. Tämä on yksi tällainen kysymys, joka on jäänyt itselleni vähän epäselväksi: miksi tämä hallitus heti hallituskautensa alussa verotuksellisesti teki tämän polttoaineen eteenpäin viemisen haasteelliseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Näistä metsäteollisuuden sivuvirroista ja ylipäättänsä näiden paisto- ja eläinrasvojen käytöstä. Edustaja Harjanne totesi, että on mahdotonta ajatella näin, että me bioenergialla korvaisimme täysin sen, mitä fossiilisesti käytetään, mutta on huomioitava juuri esimerkiksi metsäteollisuuden sivuvirrat ja paistorasvat ja eläinpohjaiset rasvat: niissä on kysymys siitä, että ne ovat jo kertaalleen prosessissa [Puhemies koputtaa] olleita tai prosessin sivutuotteina tulevia bioenergian lähteitä, jolloin olisi äärimmäis-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

sen järkevää, että niissä nimenomaisesti mentäisiin eteenpäin ja niitä käytettäisiin [Puhemies: Aika!] vahvasti hyödyksi. — Kiitos.

15.57 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän EU-keskusteluun ja edustaja Essayah’lle haluan todeta, että omasta mielestäni on ongelmista riippumatta hyvä, että ilmastopolitiikasta sovitaan ja pyritään sopimaan EU:n tasolla. Tämä on tärkeää tietenkin sen takia, että me saamme enemmän vaikuttavuutta, mutta selvää on myös, että muuten jäsenvaltiotasolla tapahtuisi vielä vähemmän ilmastomuutoksen hillinnässä ja kunnianhimon taso olisi kokonaisuudessaan vielä alhaisempi. Eli näen, että kaikkien EU-maiden pitäisi tässä tilanteessa pystyä parempaan, mutta ilman EU-koordinaatiota me olisimme vielä huonommassa tilanteessa.

No, tämä esitys on tosiaan osa tätä EU:n ilmastokokonaisuutta, eli tässä on kyseessä jo viime kaudella käsittelyssä olleen RED kakkosen implementointi. RED II on osa tätä EU:n mittavaa ilmasto- ja energiapakettia, joka muodostuu lisäksi energiatehokkuusdirektiivistä ja energiaunionista. Tämän esityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomessa tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet on tuotettu kestävällä tavalla, ja tämä onkin erityisen kriittinen tavoite.

Kun puhutaan uusiutuvasta energiasta, niin on selvää, että käytön tavoitteena pitää olla se, että myös tosiasiallisesti saadaan niitä päästövähennyksiä, eli meidän ei pidä edistää sellaista uusiutuvaa energiaa, joka ei tosiasiallisesti vähennä kasvihuonekaasupäästöjä. Suoraan sanottuna minä ainakin suhtaudun erittäin kriittisesti bioenergian käytön lisäämiseen: Ensinnäkin on oltava varmuus, että bioenergian käytön lisääminen tosiaan vähentää päästöjä, mutta sen lisäksi on huomioitava vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, jotka monessa kohtaa voivat olla erittäin negatiivisia. Nämä asiat pitää huomioida bioenergian kriteereissä, ja kriteereitä täytyy myös voida arvioida ja päivittää, mikäli päästövähennystavoitteet eivät toteudu. Bioenergiaan liittyvien kestävyysongelmien takia tavoitteena on siis oltava, että bioenergiavaihe voidaan ohittaa mahdollisimman nopeasti. Meidän pitää siirtyä polttoon perustumattomiin tekniikoihin, kuten täällä jo aikaisemminkin mainittiin.

Biomassaa kuitenkin käytetään ja tullaan varmasti jossain määrin käyttämään jatkossakin, ja siksi on tietenkin huolehdittava, että se käytettävä biomassa on kestävä. Ja erityisen tärkeää olisi, että meillä on nämä toimivat ja luotettavat kestävyyskriteerit, kun on selvää, että kaikki biomassa ei ole kestävä eikä edes vähennä päästöjä — voi olla jopa huonompi ympäristövaikutus kuin fossiilisilla. Esimerkiksi tässä esityksessä mäntyöljyn ei pitäisi olla luokiteltu [Puhemies koputtaa] tähteksi — se on arvokas raaka-aine — eikä palmuöljytislettä pitäisi polttaa.

Olen sitä mieltä, että tässä on paljon hyvää, mutta toivon, että voimme valiokuntatyössä [Puhemies: Aika!] tätä vielä täsmentää.

16.01 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää fossiilisista polttoaineista luopumista, ja jotta Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, meidän on tavoiteltava mahdollisimman nopeaa siirtymää pois polttoon perustuvasta energiantuotannosta. Siirtymävaiheessa tulemme tarvitsemaan myös biopolttoaineita, mutta niiden tuotannon on oltava kaikilta osin kestävä. Sitä varten EU:ssa on määritelty kestävyyskriteereitä uusiutuvan energian direktiivissä, jota nyt täällä toimeenpanemme. Edellä puhuneiden edustajien kanssa olen samaa mieltä siitä, että on tärkeää, että tätä EU-tasolla säädellään.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

Nyt tämän esityksen tavoitteena on tosiaan, niin kuin täällä on todettu, varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet on tuotettu kestäväällä tavalla. Biopolttoaineiden suurin haaste on niiden rajallinen määrä, ja tästä raaka-aineesta on maailmalla kova kilpailu. Kuten täällä on todettu, parhaimmillaan biopolttoaineet ovat silloin, kun niitä tuotetaan jättepohjaisista raaka-aineista. Esimerkiksi puunjalostusteollisuuden, elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirrat ja jätteet ovat hyviä raaka-aineita biopolttoaineille; tosin myös näiden sivuvirtojen kohdalla kannattaa aina tutkia, voisiko kyseistä ainetta jalostaa polttamista pidemmälle ja näin tuottaa taloudellista lisäarvoa. On myös tärkeää varmistaa, ettei biopolttoaineiden tuotanto vie globaalisti alaa ruoantuotannolta tai uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Tästä edustaja Harjanne puhui varsin painavasti. Tämä kokonaisuus ei siis millään tavalla ole ongelmaton.

Arvoisa puhemies! Kun teemme siirtymää pois fossiilisista polttoaineista, on varmistettava, etteivät ne korvaukseen lämmityskattiloissa ainespuun poltolla. Olisi ollut perusteltua sisällyttää tähän hallituksen esitykseen kestävyyskriteereitä puubiomassalle, jotta ainespuuta ei ohjautuisi polttoon. Nyt lisäkriteereitä ei tähän EU-lainsäädäntöön nähden kuitenkaan aseteta. Meillä on kuitenkin muitakin keinoja varmistaa, että näin ei tapahdu, ja yksi tehokkaimmista on toki tukea polttoon perustumattomiin lämmitysmuotoihin siirtymistä. Tämä on huomioitu jo kivihiilen korvausinvestointien tuessa ja tulee huomioida myös turpeen korvausinvestoinneissa. Samalla tuetaan myös suomalaista työtä, koska markkinoilla on monia suomalaisia energia-alan yrittäjiä näitä ratkaisuja tuottamassa.

Tosiaan ympäristövaliokunnassa jatkamme tämän lakiesityksen käsittelyä asiantuntija-kuulemisten pohjalta. Siellä paneudumme erityisesti näihin ympäristö- ja luonnon monimuotoisuusnäkökulmiin ja annamme lausunnon mietintöä tekevälle talousvaliokunnalle.

16.04 Jari Ronkainen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä on tosiaan kyse EU-direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. EU:lla, kuten Suomellakin, on kunnianhimoiset ympäristötavoitteet. Uusiutuvan energian direktiivissä säädetään sitovasta unionin yleistavoitteesta, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

On hyvä, että kestävyyskriteereihin ei olla tuomassa kansallista lisää, vaan on pyritty tulokseen, joka ei lisäisi yritysten taakkaa kohtuuttomasti. Kaikki sääntely kuitenkin lisää yritysten rasitteita. Esimerkiksi Turun Sanomien mukaan uuden ympäristöluvan päästörajat oli viimeinen niitti Naantalin öljynjalostamolle. Neste Oyj ilmoitti eilen aloittavansa yt-neuvottelut koskien 470 työpaikan vähentämistä sekä Naantalin öljynjalostamon lakkauttamista.

Vihreän ministerin suulla on kuultu puhuttavan, kuinka maailma janoaa ratkaisuja ilmastonmuutokseen ja kuinka vihreästä teknologiasta olisi Suomen seuraavaksi vientituotteeksi. Neste, josta valtio omistaa reilun kolmanneksen, teki vuonna 2018 lähes 1,5 miljardin euron investoinnin uusiutuvien tuotteiden kapasiteetin kasvattamiseksi — Singaporessa. Käytännössä työpaikat siis katoavat ulkomaille.

Arvoisa puhemies! Toisena huolenaiheena minulla on työllisyysvaikutusten lisäksi Naantalin öljynjalostamon merkitys kriisitilanteiden huoltovarmuudelle. On faktaa, että biopolttoaineiden tuotanto Suomessa on niin matalalla tasolla, että tosipaikan tullen sillä liikuteltaisiin ainoastaan joka viidettä Puolustusvoimain ajoneuvoa, noin esimerkkinä. Perinteisiä fossiilisia polttoaineita on pakko pitää käyttövalmiina, kunnes korvaavan polttoaineen tuotanto riittää kriisiajan toimintaan. Naantalin jälkeen Suomen ainoaksi öljynjalos-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

tamoksi jää Porvoon Kilpilahdessa sijaitseva jalostamo. Nykyinen jalostamokapasiteetti on tähän asti tukenut Suomen omavaraisuutta ja kriisinkestokykyä. Katastrofi tai isku Suomen ainoaan öljynjalostamoon olisi vakava riski maamme huoltovarmuudelle.

Nyt kun ministeri on paikalla, niin olisin esittänyt muutaman kysymyksen. Ensimmäinen kysymys: Milloin ne vihreät työpaikat syntyvät tänne Suomeen korvaamaan maastamme katoavaa perinteistä teollisuutta, jonka toimintaan tämä esitetty direktiivi muun muassa tulee vaikuttamaan? Onko todella valtio-omistajan etu, että tuotanto ja työt siirretään ulkomaille? Ja miten kansallinen huoltovarmuus turvataan, kun polttoaineiden jalostamokapasiteetti maassamme supistuu?

16.07 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Itse luotan siihen, että teknologian kehittyminen tulee olemaan vastaus niihin liikenteen kestävyysliittymiin ongelmiin ja kysymyksiin, joita keskustelussa on nostettu esille. Toisaalta teknologian kehittyminen tulee mahdollistamaan päästövähennysten tekemisen entistä kustannustehokkaammin. Synteettisten polttoaineiden nopea kehitys, jonka edustaja Harjanne keskustelussa aiemmin nosti esille, on tästä erinomainen esimerkki — siis esimerkki siitä, miten teknologia on tie ilmastotavoitteiden saavuttamiselle kustannustehokkaasti.

Synteettisissä polttoaineissahan on kysymys siitä, että hiilidioksidi kerätään talteen vaikka tehtaan piipusta ja sidotaan sittemmin polttoaineeksi. Sama hiili siis kiertää. No, nykyisin näitä synteettisiä polttoaineita ei ole luokiteltu virallisesti kestäviksi eikä sisällytetty jakeluvelvoitteen piiriin, ja tähän on järjetöntä. Myös ministeriön tilaama selvitys on nostanut esille sähköllä tuotettujen synteettisten polttoaineiden käytön, ja itse asiassa jo vuonna 2018 eduskunnan talousvaliokunta ja eduskunta edellyttivät, että synteettiset polttoaineet tulee sisällyttää jakeluvelvoitteen piiriin.

Tästä haluan nyt vielä ministeriltä kysyä: onko hallitus tuomassa eduskuntaan esitystä, jossa tällaiset uudet teknologiset ratkaisut synteettisten polttoaineiden osalta tulevat tuon jakeluvelvoitteen piiriin ja ne katsotaan kestäviksi polttoaineiksi?

Sitten toinen asia: Tässä on nostettu esille se, että biopolttoaineiden raaka-aineiden saatavuus on merkittävä ongelma. Osa tästä saatavuusongelmasta johtuu itse asiassa siitä, että byrokratia on tiellä esimerkiksi näiden kaikkien mahdollisten sivuvirtojen hyödyntämiseksi. Eli uusia biopolttoaineiden raaka-aineita voidaan käyttää siis tämän Energiaviraston hyväksynnän kautta, jos ne täyttävät nämä kestävyyskriteerit. Nykyinen laki on sellainen, että hakumahdollisuus on rajattu ainoastaan polttoaineen jakelijoihin ja tuottajiin. Käytännössä siis maa- ja metsätalousyrittäjä, joka onnistuu oman tuotantonsa sivuvirtana tuottamaan potentiaalisesti biopolttoaineen raaka-aineeksi kelpaavaa biomassaa, ei voi hakea hyväksyntää raaka-aineelleen, koska hän ei ole virallinen lain tarkoittama toiminnanharjoittaja. Tässä ei myöskään ole mitään järkeä, että meillä on tällainen byrokraattinen este siinä, että uusia raaka-aineita saataisiin käyttöön.

Tulevaisuudessa tarvitaan kaikki mahdolliset toimenpiteet ja kaikki mahdollinen jousito, ja minä olisin tästä halunnut ministeriltä myöskin kysyä, eikö tätä hakuprosessia olisi syytä järkevöittää sillä tavalla, että muutkin toiminnanharjoittajat kuin polttoaineen jakelijat ja tuottajat voisivat hakea tätä kestävyysyhtäisyä.

16.10 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa herra puhemies! Ajattelin kommentoida muutamalla sanalla tätä keskustelua, koska kestävyyskriteereihin liittyvä vaikuttaminen ja ylipäänsä bioenergian kehityspotentiaali ovat olleet varsin pitkään myös eurooppalaisella tasolla, ja

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

siitähän tämäkin lainsäädäntö juontaa juurensa, aivan kuten täällä on jo todettu: viime vaalikauden aikana tehdystä linjauksista ja nyt sitten direktiivin toimeenpanosta.

Ehkä on tärkeää muistaa tässä keskustelussa, että ei kysymys ole suinkaan siitä, että mennään joko—tai-suuntaan. Jos kysymys on siitä, että me haluamme vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä, niin niiden käyttöä vähennetään niin, että esimerkiksi nykyisissä autoissa käytetään sitten korvaavaa, vaihtoehtoista käyttövoimaa, joka varsin usein on sitten sekoitevelvoitteen kautta luotu markkina kotimaiselle uusiutuvalla biopolttoaineelle. Ajattelisin, että on myös meidän kansantaloutemme kannalta parempi, että suomalainen firma on noussut yhdeksi maailman suurimmista uusiutuvien biopolttoaineiden kansainvälisistä toimijoista, joten vaikka toimialan murros on erittäin merkittävä, niin kyllä Suomessa siitä on myös tehty bisnestä.

On tärkeää muistaa, että ennen kuin me pääsemme myöskään senkaltaiseen tilanteeseen, että ei tarvitsisi käyttää fossiilisia polttoaineita, niin totta kai on keskeistä, kuinka me voisimme käyttää niitä kotimaisia uusiutuvia vaihtoehtoja. Minä en usko myöskään siihen, että sanotaan, että meillä on muutamia mielenkiintoisia hankkeita ja tekniikka menee eteenpäin, mutta kun tämä on prosessi, niin meidän kannattaa myös tässä matkalla koettaa hoitaa asiat niin, että Suomeen syntyy niitä investointeja. Sitähän aikanaan on ollut vaikka se, että luotiin sekoitevelvoite, ja siihen liittyy se, kuinka on poliittisesti luotu markkina ja kuinka Suomi on pärjännyt siinä varsin hyvin. On minusta ainoastaan järkevää, että kiertotalouden hengessä me otamme käyttöön ja hyödynnämme ne sivuvirrat, mitä meillä joka tapauksessa teollisuudelta jää.

Totta kai voi olla helppo vastustaa kaikenlaisia asioita, jos ei halua tehdä päästövähennyksiä tai jos ei jaksaa kehittää uusiutuvia energiamuotoja tai jos ei ole kiinnostunut kotimaisten elinkeinojen kehittämisestä — mitä epäilen, koska tässä salissa varmasti kaikki kuitenkin ovat näistä kiinnostuneita. Mutta jotainhan täytyy tehdä, ja kyllä minusta silloin kannattaa ottaa ne sivuvirrat käyttöön, kehittää Suomessa sitä tekniikkaa, koska ihmiset kuitenkin ajavat niillä omilla vanhoilla autoillaan edelleenkin, ja se, että sinne tankkiin sitten tankataan enemmän jätteistä tai uusiutuvista tehtyjä raaka-aineita, on minun mielestäni parempi kuin se, että sinne tankataan ulkomailta tuotua fossiilista polttoainetta.

Teknologinen kehitys on varmasti yllättävää. Me emme tiedä vielä, mitä kaikkea se tulee tuomaan, mutta samankaltaista keskustelua on synteettisistä polttoaineista käyty jo pitkään. Toivottavasti voisi nyt olla jo tulossa se läpimurto, mitä on odotettu vuosikymmeniä. Kaikkia näitä täytyy pystyä edistämään: biopolttoaineita, uutta tekniikkaa ja sitä, että se elinkeino toisi meille uusia työpaikkoja tähän maahan.

16.13 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Keskustelussa on biopolttoaineista ja biostanteista annetun lain muuttaminen, mutta tässä keskustelun yhteydessä on tullut esiin myös semmoinen kuin — edustaja Elo nosti esiin — jätöpohjaiset raaka-aineet. Minun mielestäni se sopii tähän erittäin hyvin, ja täällä esityksen sisällössä puhutaan myös jätedirektiivistä.

Minun mielestäni meillä on tässä mahdollisuus, haluan muistuttaa siitä ministeri Lintilää. Olen kuullut, että hän olisi käynyt Pohjanmaalla tutustumassa tammöiseen uuteen tekniikkaan, joka on muovin kemiallinen kierrätys. Se on mielestäni aivan poikkeuksellinen keksintö, sanotaanko näin. Minusta tuntuu, että meidän yhteiskuntamme ei ole tarjonnut sille mahdollisuutta mennä sillä painolla eteenpäin, mikä sillä on. Se on mullistavaa, mitä siellä on tehty. Siellä jätemuovista, auton puskureista, aumamuoveista on tehty polttoainet-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

ta ja öljyä. He pystyvät siitä ottamaan naftaa tai bensaa tai kerosiinia tai öljyä. Elikkä fossiilisten raaka-aineiden uusiokäyttö on minun mielestäni semmoinen asia, mihinkä meidän pitää nyt keskittyä.

Nyt se jätedirektiivi on täällä mainittu, ja kun tätä uutta jätelakia sorvataan, niin pitää huolehtia siitä, että me emme käännä kelloa taaksepäin 20:tä vuotta tässä kierrätysmaailmassa, niin kuin minusta on käymässä jätelakia uudistettaessa. Käytännössä siellä mielestäni halutaan jätteet sosialisoida yhteiskunnan ongelmaksi, tai hyödyksi — en tiedä, kumpiko se on.

Tämä on mullistava teknologia, mikä siellä on kehitetty. Siellä on käynyt ihmisiä ympäri maailmaa tutustumassa siihen. Mielestäni sitä pitäisi yrittää edistää valtion avustuksella, ja näin lyhyesti kysyisin ministeri Lintilältä: oletteko tutustunut viimeisimpiin mullistuksiin, mitä siellä on, ja aiotteko edistää tämän teknologian eteenpäinsaattamista?

16.16 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä otettiin esiin tämä Naantalin jalostamon karmea kohtalo, ja jatkan tästä aiheesta, koska asia on ajankohtainen ja sillä on suora yhteys valittuun energia- ja ilmastopolitiikan linjaan. Vaikuttaakin, että tämä Naantalin jalostamo on ensimmäinen iso ilmastopolitiikan uhri, joka osuu näin lähelle. Naantalilaisena olen itsekin työskennellyt jalostamolla lähes vuosikymmenen verran. Vaikutukset mahdollisesta lakkauttamisesta ulottuvat työntekijöiden ja heidän perheidensä lisäksi laajasti koko yrityskenttään, joka on menestyksekkäästi tehnyt Nesteen kanssa yhteistyötä, eikä sovi unohtaa myöskään yhteisöverojen merkitystä Naantalin kaupungille.

Olen ymmärtänyt, että ministeri Lintilä on jo ollutkin yhteydessä kaupunginjohtaja Mutaseen, ja toivotan teidät omastakin puolestani tervetulleeksi Naantaliin. Samassa yhteydessä toivon, että tutustutte E18- eli Turun kehätiehen välillä Naantali—Raisio. Tässä vaikeassa tilanteessa on tärkeää muutosturvan ja rakennerahojen lisäksi, että tämä hanke ajetaan kunnialla maaliin, ja Varsinais-Suomen ely-keskus on siinä tilanteessa, että ainoastaan rahoitus puuttuu, muistaakseni tämä summa on 4,2 miljoonaa euroa — tämä on siis ainoa jäljellä oleva osio koko Euroopassa, jopa italialaiset ovat ehtineet saada omansa valmiiksi. Tämä on oikeasti tärkeä hanke, ja Naantaliin mennessänne tulette huomaamaan, missä vaiheessa tämä tällä hetkellä on. Vaikka kehysriihi ja muu yhteiskunnan tila vievät aikaa, niin toivon, että annatte riittävästi aikaa myös tälle Naantalin ja sen lähialueen tilanteelle, ja saatte varmasti meiltä tarvittavan tuen tämän tilanteen helpottamiseksi. — Kiitos.

16.18 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti. Jäi äsken mainitsematta, kun puhuttiin ilmastomuutoksen hillinnästä ja edustaja Ronkainen mainitsi nuo vihreät työpaikat, että, niin kuin äsken kerroin, se Pohjanmaalla tehty mullistava — mielestäni se on mullistava — läpimurto ja uusi teknologia voisi oikeasti luoda tänne Suomeen niitä työpaikkoja todella paljon. Käsittääkseni tätä teknologiaa ei ole kukaan muu pystynyt vielä näin pitkälle viemään kuin se Pohjanmaalla on viety. Haluan vain mainita, että vihreitä työpaikkoja on mielestäni tarjolla, jos oikeasti tartutaan siihen uuteen teknologiaan ja annetaan sille mahdollisuus mennä eteenpäin, ja nähdäkseni sitä pitäisi myös jollakin tavoin tukea ja edistää sen kykyä lähteä markkinoille. — Kiitoksia.

16.19 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti: Edustaja Vestman kysyi RED kakkosen jatkovalmistelusta, itse asiassa pariinkin kertaan, siitä, hae-

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

taanko kansallista muutosta eläin- ja kasvisrasvojen osalta. Meillä on valmistelu menossa — mitään päätöksiä ei ole tehty tässä vaiheessa.

Samaten tuli siitä jakeluvälvoitteen laajentamisesta uusiin polttoaineisiin. Tästä on aloitettu valmistelu, ja niin kuin tuossa taisin sanoa jo puheessanikin, tämä tulee 2021 kevään aikana eduskuntaan käsittelyyn. Eli nämä kaikki tulee kyllä käytyä läpi nyt valmisteluaikana, mutta kiitoksia noista evästyksistä, mitä hän esitti.

No, sitten pariin viimeiseen. Sinällänsä mielenkiintoista, että Ronkainen ja Mäenpää näkevät tilanteen täsmälleen päinvastoin. Mäenpään puheenvuorossa tuli työpaikkoja, Ronkaisen puheenvuorossa meni työpaikkoja. Minä olen vähän molempien kanssa samaa mieltä. Eli siis kyllä minä olen huolestunut niistä työpaikoista, jotka menevät, tyyliin Naantalissa, se on ihan selvä, mutta minä uskon enemmän työpaikkojen syntymiseen nimenomaan tällaisien Mäenpään mainitsemien uusien innovaatioitten kautta. Nämä ympäristölliset innovaatiot ovat oikeastaan ainut semmoinen ajuri tällä hetkellä, joka ajaa investointeihin maailmalla, eli haetaan niitä uusia keinoja. Ja eilen kun juttelin Nestein johdon kanssa, niin kyllä he sanoivat ihan yksiselitteisesti syyksi sen, että fossiilisten kysyntä maailmalla on vähentynyt. Eivät he puhuneet ympäristöluvasta yhtään sanaa minulle. Eli voi sanoa, että fossiilisten kysyntään näin välillisesti vaikuttavat ympäristöasiat, mutta he kääntävät uusiutuvan puolelle. Mutta totta kai, niin kuin tässä tuli edustaja Junnilan puheenvuorossa esille, jokainen työpaikka tarvitaan ja jokaisen häviäminen on menetys, joka tapahtuu. Itse asiassa en ole kaupunginjohtajan kanssa jutellut, mutta pääministerin kanssa on keskusteltu, että tulemme käymään siellä. Ajankohta on tällä hetkellä auki. — Tässä tiiviisti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.21 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yritystuista on yleisesti kaivattu nykyistä parempaa kokonaiskuvaa. Pääministeri Sipilän

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

hallituskaudella 2017 linjattiin, että yritystukien seurantaa ja rekisteröintiä kehitetään sekä Tilastokeskuksen yritystukitilastoa laajennetaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän tavoitteena on yritysasiakkaiden toiminnan ja kilpailukyvyn kehittäminen ja yrityksille suunnattujen palvelujen mahdollisimman suuri vaikuttavuus. Tietojärjestelmä mahdollistaa tiedon jakamisen kunnallisten, maakunnallisten ja valtakunnallisten yrityspalveluja tuottavien toimijoiden kanssa. Yhteisen yritysasiakkaiden tietovarannon perustehtävänä on koota eri toimijoiden tarvitsema yhteinen yritystukitieto, hallita tämän tiedon laatua ja saavutettavuutta koko elinkaaren ajan sekä tarjota tiedot niiden tarvitsijoille.

Tällä esityksellä laajennetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmää valtion viranomaisten ja niiden puolesta tukia myöntävien yhteisöjen ja säätiöiden yritystukien tiedoilla. Esitys koskee EU:n valtioneukisäännöt täyttäviä SEUT-sopimuksen 107 artiklan kohdan 1 mukaisia tukia eri hallinnonaloilla. Velvoite ei koske maa- ja metsätalouden alkutuotantoa eikä kalataloutta.

Laissa säädetään myös tukiviranomaisen oikeudesta luovuttaa yritystukitietoja toiselle tukiviranomaiselle salassapitosäännösten estämättä. Lisäksi TEM velvoitettaisiin luovuttamaan komissiolle julkaisu- ja avoimuusvelvoitteen alaisen tuen myöntämistä ja maksamista koskevat tiedot komissiolle siten kuin se on tarpeen EU:n valtioneukisääntelyn sisältävän velvoitteen täyttämiseksi.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on digitalisaatiota hyödyntämällä parantaa tiedolla johtamista. Tavoitteena on tarkentaa läpinäkyvästi yhteistä tilannekuvaa yritystuista siten, että valtion tai sen puolesta tukia myöntävien organisaatioiden yritysasiakkaita koskevat tiedot ovat yhdessä paikassa. Esityksen myötä de minimis -tukikumulaation seuranta osin helpottuu. Hallinnollinen rasitus vähenee siten, että yritykseltä kysytään tietoa sen saamista tuista vain yhden kerran lain soveltamisalan piirissä olevia organisaatioita koskien. Tietovarannosta ilmoitettaisiin keskitetysti tiedot Tilastokeskuksen yritystukitilastoon ja Euroopan komission avoimuusportaaliin. Siten jatkossa ajantasainen data olisi nopeammin saatavilla. Datan saatavuus lisää osaltaan myös vaikuttavuuden arviointia. Esitys tuli- si voimaan 1.4.21.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 124/2020 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 125/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.25 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Me käsittelemme nyt koe-eläinten suojelua ja oikeuksia ja koe-eläinlainsäädäntöön tehtäviä muutoksia.

Ensinnäkin minusta on erittäin tärkeää, että sanotaan ääneen se, mikä tässä on se tavoite. Eli tavoitteen pitää olla eläinkokeista luopuminen, ja myös tässä käsiteltävän EU:n koe-eläindirektiivin päämääränä on eläinkokeista luopuminen. Onkin erittäin hienoa, että koko EU tavoittelee tämän vakavan eläinoikeusongelman poistamista.

No, miten tähän sitten päästään? Eläinkokeet voidaan korvata ja ne pitää korvata muilla menetelmillä — menetelmillä, jotka ovat yhtä luotettavia ja jotka eivät vaadi eläimille aiheutettavaa kärsimystä. Meillä pitää olla tiukat vaatimukset edistää näitä eläinkokeettomia menetelmiä, ja tätä voidaan tehdä lainsäädännön lisäksi myös koulutuksen ja esimerkiksi rahoituksen ja resurssien ohjaamisen kautta. Me tarvitsemme mielestäni Suomeen selkeän kansallisen suunnitelman eläinkokeista luopumiselle.

No, tässä esityksessä on kyse koe-eläindirektiivin täytäntöönpanon täydentämisestä, ja lisäksi tehdään samalla muutama muutos ja lisäparannus kansallisella tasolla.

Ensinnäkin tässä ehdotetaan, että tämä laki laajennettaisiin koskemaan myös lintujen ja matelijoiden sikiöitä niiden kehityksen viimeisen kolmanneksen aikana. Minun mielestäni on erittäin hyvä asia, että tämä otetaan mukaan koe-eläinlakiin. Tässä yhteydessä tähän olisi kuitenkin hyvä lisätä vielä myös niveljalkaiset ja kaikki nilviäiset. Tämä on sellainen asia, joka on tullut esille myös tässä lausuntokierroksella.

Sitten toinen tärkeä asia on minun mielestäni se, että kun koe-eläinhanketta arvioidaan, niin pitäisi aina selvittää ja varmistaa, että hankkeessa on arvioitu myös nämä eläinkokeetomat menetelmät, eli kokeen suunnittelijalla pitäisi aina olla kattavat tiedot näistä vaihtoehtoista. Kuten lausuntokierroksella tuli esiin, lakiin pitäisi kirjata myös se, että suunnittelijalla on velvollisuus varmistaa, että tutkimusta tai sen osaa ei voida suorittaa eläinkokeettomilla menetelmillä. Tämä olisi tärkeää myös siksi, että tämä tavoite eläinkokeiden lopettamisesta toteutuu. Tällä tavalla me voisimme myös yhteiskuntana paremmin arvioida sitä, onko se eläinkoe ylipäätään eettisesti hyväksyttävissä. Joka tapauksessahan me joudumme arvioimaan sitä, onko se haitta, joka koe-eläimelle aiheutetaan, hyväksyttävissä suhteessa niihin kokeesta saataviin hyötyihin.

Sitten kommentoin vielä tätä hankelupalautunkuntaa. Nyt tässä ehdotetaan, että lautakunnan kokoonpanoa muutetaan siten, että näiden henkilökohtaisten varajäsenten sijaan lautakunnan jaostoihin voitaisiin nimetä jäsenelle useampi samaa asiantuntemusalaa edustava

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

varajäsen. Tätä perustellaan sillä, että tämä on ollut hankelupalautakunnan esitys. Mutta itse ainakin tiedän, että kaikki lautakunnan jäsenet eivät ole tästä olleet samaa mieltä, eli eläinsuojelujäsenet eivät kannata sitä, että tämä varajäsenjärjestelmä muutetaan tällä tavalla joustavammaksi. Eli tässä on pelkona se, että tavallaan naamakertoimella voidaan sitten valita sinne niitä jäseniä. Sen sijaan — esimerkiksi kun ongelmana ovat olleet nämä jääviyskysymykset, tai ajatellaan, että ne ovat olleet ongelma — tässä se voitaisiin korjata niin, että voitaisiin painottaa sitä, että yhdeltä työnantajalta, esimerkiksi Helsingin yliopistolta, ei voisi olla liikaa näitä jäseniä, jolloin ei sitten tulisi tätä jääviysongelmaa. Mutta tosiaan, jos kuitenkin päätetään, että esitetään niin, että useampia varajäseniä voidaan nimeätä, on hyvä, että sitten myös kirjataan se, että näiden varajäsenten on edustettava sitä samaa asiantuntemusalueita kuin sen varsinaisen jäsenen.

Sen lisäksi on muutamia sellaisia konkreettisia esityksiä:

Nyt ongelmana on esimerkiksi se, että koe-eläinten häkkikoot ovat hyvin pieniä, ja on hyvä asia, että tässä pyritään lisäämään sitä virikkeellisuutta, mutta selkeää olisi myös se, että näitä häkkikokoja kasvatettaisiin. Esimerkiksi jyrksijöiden osalta on selkeästi tämä ongelma.

Sitten vielä säädellään tätä koe-eläinten lopettamista, ja siihen haluaisin sanoa, että kun hiilidioksidia käytetään, niin se tällä hetkellä määritellään niin, että se ei sovellu vastasyntyneille, mutta tämä on epäselvä määrittely, ja olisikin selkeämpää, että se hiilidioksidi olisi kielletty vieroitusikästä asti. Lopetuksen osalta olisi muutenkin hyvä, että laissa sanottaisiin, että tämä eläinten kotiuttaminen koekäytön jälkeen yksityisten ihmisten hoitoon tai muuhun soveltuvaan hoitojärjestelmään olisi ensisijainen vaihtoehto, koska on selvää, että olisi myös mahdollista antaa sitten näille eläimille, osalle eläimistä, koti sen lopetuksen sijaan.

Arvoisa puhemies! Totean vielä, että tämä muutos ei ole kovin suuri eikä tarpeeksi riittävä siihen nähden, että tavoitteemme kuitenkin on koko EU:ssa, että me luovumme kokonaan eläinkokeista, mutta tässä on paljon hyvää, ja itse ainakin uskon, että eläinkokeeton maailma on mahdollinen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista covid-19-epidemian leviämisen rajoittamiseksi

Hallituksen esitys HE 117/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 117/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 112/2020 vp

21. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 16.9.2020 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.41.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen